

RIQUESA BRIOLÒGICA I LIQUENOLÒGICA DEL PARC DE COLLSEROLA (CATALUNYA). ESTACIONS D'ESPECIAL INTERÈS

M.I. ÀLVARO MARTÍN¹, M. BARBERO CASTRO¹, E. LLOP VALLVERDÚ¹ &
A. GÓMEZ-BOLEA¹

ABSTRACT

Bryological and lichenological richness in the Collserola Park (Catalonia, Spain). Their value and stations of special interest

We report the catalogue of the bryophytes and lichens of the natural area Parc de Collserola. The hitherto known species richness from the area includes 313 taxa, (128 bryophytes and 185 lichens). Epiphytes are the life form including most species richness, followed by terricolous, saxicolous and hydrophilous taxa. Three stations stand out based on the presence of singular species or communities: Sant Medir due to foliicolous lichens; Torrent de les Tres Serres through hydrophilous communities; and Torrent d'en Fotjà through muscicolous and lignicolous lichens. In addition, open and exposed sites host specific xerophilous and heliophilous communities. The continuous survey of these stations would be interesting to biomonitoring the environmental health of the Park.

Key words: Bryophytes, lichens, monitoring, diversity, Mediterranean

RESUM

Presentem el catàleg dels líquens i briòfits pel Parc de Collserola. Un total de 313 tàxons representen la riquesa específica fins ara coneguda al Parc (185 líquens i 128 briòfits). La riquesa específica més gran correspon a les espècies epifítiques, seguides per les terrícoles, les saxícoles i per últim les hidròfiles. Basant-nos en la presència d'espècies singulars destaquem les següents estacions d'interès brioliquènic: Sant Medir, on hi ha líquens foliícoles; Torrent de les Tres Serres, amb una comunitat d'espècies hidròfiles, Torrent d'en Fotjà, on hi trobem líquens muscícoles i lignícoles, i alguna estació de zones obertes, amb comunitats de tàxons xeròfils i heliòfils. El seguiment d'aquestes estacions pot tenir un gran interès per al biomonitoratge de la «salut ambiental» del Parc.

Mots clau: Briòfits, líquens, monitoratge, diversitat, mediterrani

¹ Dept. de Biologia Vegetal (Botànica), Univ. De Barcelona. Avgda. Diagonal 645. E-08028 Barcelona.
E-mail: agomez@ub.edu

Introducció

El Parc de Collserola, actualment a punt de ser declarat Parc Natural, presenta una gran diversitat de microhàbitats especialment adequats pel desenvolupament dels líquens i dels briòfits, que comparteixen l'espai cercant la llum i un mínim d'humitat ambiental, moltes vegades temporal, ja que es tracta d'organismes poiquilohidres, sovint competint entre ells. La diversitat de microhàbitats a què fem referència, prové dels diferents ambients del Parc, com són: a) les rieres amb cursos d'aigua permanents on, si les aigües són prou netes, s'instal·laran els briòfits i líquens hidròfils; b) les roques o altres materials petris elaborats per l'home, com les teules o el morter, amb tota la diversitat derivada de la diferent composició química i grau de meteorització del substrat on s'instal·laran els tàxons saxícoles; c) les escorces d'arbres, amb tota la seva diversitat, o les branques, la fusta morta i fins i tot les fulles que poden servir de suport per als epífits, on viuen, respectivament, les espècies corticícoles, lignícoles o foliícoles; i per últim d) el sòl, amb les diferències de pH, de cobertura arbòria, de grau d'alteració, on inclourem també els talussos, on s'instal·len les espècies terrícoles. Cal afegir-hi a totes aquestes variables l'orientació (solells i obagues), per entendre la diversitat de nínxols ecològics.

En relació als estudis pioners, les primeres dades que coneixem sobre aquests organismes al Parc de Collserola són de LLENAS (1902) i feien referència als líquens. Pel que fa als briòfits, les dades més antigues que tenim recollides són de CASARES (1905).

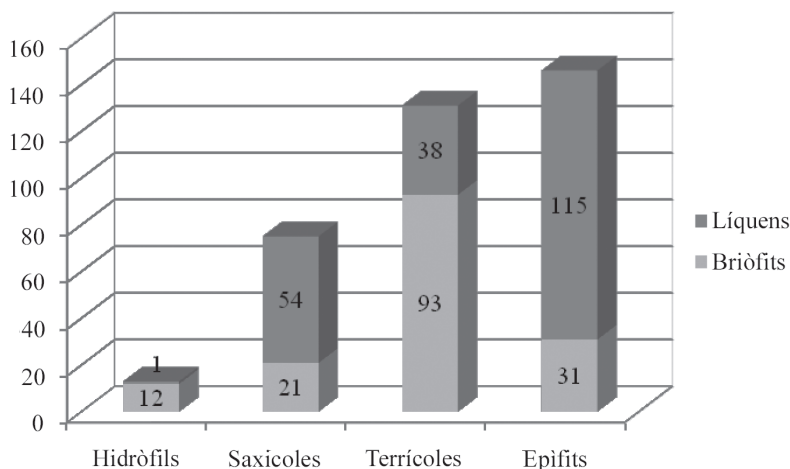
Els nostres treballs sobre briòfits (ÀLVARO *et al.* 2000) i sobre líquens epifítics (SERRA *et al.* 2000) varen suposar el punt d'arrencada d'un seguit de prospeccions brio-liquèniques al Parc de Collserola, moltes vegades lligades a la docència universitària, que ens han portat a l'estat actual del coneixement que ens permet elaborar aquest primer catàleg dels briòfits i dels líquens.

Anàlisi del catàleg brioliquènic del Parc de Collserola

El coneixement actual del component brio-liquènic del Parc de Collserola comprèn un total de 313 tàxons, dels quals 185 són líquens i 128 són briòfits (vegeu l'annex).

Si comparem aquests valors amb les dades de la biodiversitat dels líquens de Catalunya (HLADUN 2009), obtenim que en un territori que representa aproximadament el 0,25 % de la superfície de Catalunya (considerant, el Parc de Collserola = 80 km², i Catalunya = 32.000 km²) tenim representat gairebé el 9 % de la riquesa específica liquènica. Aquestes dades posen en evidència l'interès florístic del component liquènic del Parc de Collserola. Referent als briòfits, el Banc de Dades de la Biodiversitat de Catalunya (BRUGUÉS & CROS 2009) encara no ha entrat tots els treballs (Cros, com. pers.) i per tant les dades no són comparables.

Si tenim en compte els substrats, els líquens i briòfits epifítics són els que presenten una més alta riquesa amb 146 espècies, seguits dels terrícoles, amb 131, els saxícoles amb 75, i en darrer lloc, els hidròfils, amb 13 espècies (Fig. 1).

Figura 1. Contribució específica dels líquens i els briòfits a cada un dels grups ecològics. Els valors indiquen el nombre de tàxons a cada grup ecològic.

Entre els epífits, el grup majoritari és el dels líquens amb el 79 %; entre els terrícoles, el component majoritari són els briòfits, un 71 %; entre els saxícoles, el component majoritari són els líquens amb un 72 % i per últim, entre el hidròfils el component majoritari són els briòfits amb un 92 % (Fig. 1).

Estacions d'interès brioliquènic

La presència d'espècies singulars, indicadores o sensibles, tant de briòfits com de líquens, ens permet destacar un seguit d'indrets dins del Parc de Collserola, que sen's mostren de prou interès com per utilitzar-los com a estacions de seguiment. Aquestes estacions són especialment rellevants a l'hora d'establir una xarxa pel seguiment dels canvis, ja siguin d'àmbit local o global, que puguin afectar el Parc, i així poder fer una millor planificació de la gestió.

Sant Medir. Estació amb líquens foliícoles

Els líquens que viuen sobre les fulles de plantes vasculares els anomenem foliícoles. En un sentit estricte, considerem que ho són les espècies que no viuen sobre cap altre substrat com l'escorça dels arbres o la fusta. En aquest sentit, encara que alguns líquens oportunistes i nitròfils poden colonitzar les fulles, no els considerarem foliícoles.

Els líquens foliícoles que es poden trobar al sud d'Europa s'han de considerar com part d'una flora relictica, adaptada a un clima més humit i ja existent al Terciari (SÉRUSIAUX 1989).

A Catalunya són escasses les estacions on s'hi han trobat líquens foliícoles. De les 14 estacions, prèviament censades a Catalunya, 7 es troben a la província de Barcelona: Seva, Riera de Picamena (El Brull), Rupit, Mediona, Matadepera, Gallifa i Cobert de Puigcerçós (Borredà) (LLOP & GÓMEZ-BOLEA 2006). Amb aquest estudi incorporem l'estació de Sant Medir (Sant Cugat del Vallés), que conjuntament amb la localitat de Mediona són les més meridionals conegudes a Catalunya.

Habitualment, els líquens foliícoles els hem trobat sobre fulles de *Buxus sempervirens*. En canvi, en aquest estació, per primera vegada a Catalunya, els hem trobat sobre fulles de *Laurus nobilis* i, en menor quantitat, també sobre fulles d'*Hedera helix* i d'*Ilex aquifolium* i sobre fil·locladis de *Ruscus aculeatus*.

– Sobre fulles de *Laurus nobilis* hem identificat: *Arthonia leptosperma*, *Bacidina vasakii*, *Porina hoehneliana* i *Porina oxneri*.

– Sobre fulles d'*Ilex aquifolium* hem identificat: *Bacidina vasakii*.

– Sobre fil·locladis de *Ruscus aculeatus* hem identificat: *Porina hoehneliana* i *Porina oxneri*.

– Sobre fulles d'*Hedera helix* hem identificat: *Fellhanera seroexpectata*.

Aquesta estació del Parc de Collserola és una autèntica joia, ja que, tot i estar situada a ben poca distància de la gran aglomeració urbana que representa la ciutat de Barcelona, acull un conjunt d'espècies d'afinitat tropical, excepcional a la regió mediterrània.

En aquesta mateixa estació hem trobat, sobre una tija d'*Hedera helix*, una espècie del gènere *Bacidia* (*B. punica ad int.*) que considerem que cal descriure com a nova i que conviu amb *Porina borneri*. Sobre l'escorça d'*Ulmus minor* i de *Corylus avellana*, hem trobat *Bacidia polychroa*, *Porina aenea*, *Cryphaea heteromalla*, *Fruillania dilatata*, *Lejeunea cavifolia*, *Radula complanata* i *Zygodon rupestris*. En el sòl s'havia citat *Phymatoceros bulbiculosus* (CASAS *et al.* 1956), antocerota que no hem pogut retrobar.

Considerem que aquesta estació pot ser altament sensible al canvi climàtic o a perturbacions directes, i per tant la proposem com a indicadora molt sensible de les característiques microclimàtiques.

Torrent de les Tres Serres. Estació amb líquens i briòfits hidròfils

Els líquens hidròfils, adaptats a viure sota l'aigua, constantment o de forma temporal, representen un grup molt especialitzat, que a Catalunya van ser objecte d'estudi en una tesi doctoral (PEREIRA 1992).

En el Torrent de les Tres Serres hem identificat *Verrucaria hydrela*, que és considerada una espècie de mitjana a lleument hidròfila (PEREIRA 1992). La localitat més pròxima on la coneixiem és al Montseny.

Aquesta estació, també destaca per l'abundància i diversitat de briòfits hidròfils, com per exemple *Amblystegium riparium*, *Conocephalum conicum*, *Fissidens rivularis*, *Pellia endiviifolia*, *Rhynchostegium riparioides*. En els marges del torrent, destaca la presència d'*Homalia lusitanica* i *Thamnobryum alopecurum*. Aquest últim, en altres localitats fora del Parc de Collserola, es comporta com a foròfit de líquens muscícoles.

D'aquesta mateixa localitat, teníem constància de la presència de *Phaeoceros laevis*, una antocerota efímera, que darrerament no hem tornat a trobar.

Entre els briòfits epífits, destaca l'abundància d'hepàtiques folioses, principalment de *Frullania dilatata*, *Lejeunea cavifolia* i *Radula complanata*, així com de *Metzgeria furcata*, hepàtica laminar, i entre les moltes destaca *Cryphaea heteromalla*.

Torrent d'en Fotjà. Estació amb líquens muscícoles i lignícoles

Els líquens muscícoles són els que viuen sobre briòfits. A les comunitats terrícoles, no són rars els macrolíquens que ocasionalment viuen sobre les moltes o entre elles. Així, podem trobar espècies de líquens foliacis dels gèneres *Collema*, *Leptogium* o *Peltigera*, entre els líquens amb cianoprocariotes, o bé espècies del gènere *Parmelia* (en sentit ampli) o *Cladonia*, entre els que tenen clorofícies com a fotobiont. Però els líquens estrictament muscícoles no són tan coneguts, en part degut a que poden passar desapercebuts a causa de llur mida petita. Segurament aquests líquens tenen un requeriment microclimàtic encara més restringit que el dels líquens foliícoles.

En el Torrent d'en Fotjà, en els marges de camí, sobre la petita molta *Fissidens* sp. hem trobat *Vezdaea aestivalis*, que només ens era coneguda del massís dels Ports (MARTÍNEZ & HAFELLNER 1998 i BOQUERAS 2000). També hem trobat una altre espècie del mateix gènere, *Vezdaea leprosa*, recentment citada a la península Ibèrica d'una única localitat a la Rioja (CRESPO *et al.* 2003). Volem destacar la troballa d'aquesta estació, per les poques dades que tenim a la península Ibèrica d'aquest microhàbitat.

Els líquens lignícoles (que viuen sobre fusta), fins ara no han estat objecte d'estudi directe a la regió mediterrània, i en general en tenim escasses dades i molt disperses. A les zones més humides i tèrmiques, no poden competir amb els fongs lignícoles, que descomponen la fusta més ràpidament, sense deixar el temps necessari pel desenvolupament dels líquens.

Sobre fusta de *Pinus halepensis*, en l'estació del Torrent d'en Fotjà, hem trobat *Placynthiella icmalea*, líquen del qual teníem poques cites a Catalunya. La localitat més propera coneguda era a Montserrat. A l'estació, conviu amb *Amandinea punctata* i *Micarea prasina*, que també l'hem trobat sobre fusta d'*Erica arborea*.

La presència d'aquests líquens ens fa comprendre la importància de preservar les restes d'arbres morts o caiguts, ja que proporcionen a la comunitat de líquens lignícoles un substrat únic i específic.

Estacions de zones obertes, amb espècies heliòfiles, termòfiles i xeròfiles

Les àrees obertes del Parc de Collserola, sotmeses a condicions de més insolació, i per tant de més evaporació, semblen poc adequades per a espècies poiquilohidres com són els briòfits, i en menor mesura, els líquens. Tot i això, són l'hàbitat d'espècies adaptades a aquestes condicions adverses, i per tant també és interessant fer-ne un seguiment, per la fragilitat de l'equilibri que s'estableix entre aquests organismes i les condicions ambientals.

Entre les moltes que tenen una marcada tendència xeròfila, majoritàriament de l'ordre de les Potials, destaquem *Leptobarbula berica*, trobada en un talús prop de Can Busquets. És una espècie molt poc citada a Catalunya.

A la part alta del Torrent de Can Sauró i sobre l'escorça de *Robinia pseudoacacia*, hem trobat *Schismatomma dirinellum*. És una espècie estrictament litoral, abundant en el litoral més tèrmic de Catalunya, fins al Delta del Llobregat. Des d'aquí i cap al nord, la seva presència és molt més ocasional. A la ciutat de Barcelona, estava citada del parc de l'Oreneta (GÓMEZ-BOLEA 1985, sub *Schismatomma picconianum*), i no havia estat detectada fins ara al Parc de Collserola. Una hipòtesi és que aquesta espècie estigui ampliant la seva àrea de distribució, degut al lleuger augment de la temperatura mitjana anual. En qualsevol cas, és indubtable que aquesta espècie, en aquesta àrea, pot ser utilitzada com a indicadora de l'efecte del canvi climàtic. Aquesta espècie conviu amb *Diploicia canescens* i *Xanthoria fulva*. Aquesta darrera espècie ha estat molt poc citada a la península Ibèrica. Això pot ser degut al fet que hagi estat confosa amb una altra espècie molt semblant, *Xanthoria fallax*.

Prop del Turó del Maltall de Magarola, sobre escorça de *Quercus cerrioides*, hem trobat *Heterodermia obscurata*, una espècie amb requeriments ambientals poc coneguts, de la qual només teníem una citació a Catalunya.

Agraïments

Volem agrair a Francesc Llimona els seus consells, que són fruit del profund coneixement que té d'aquest espai natural, i al Consorci del Parc de Collserola el suport econòmic mitjançant els convenis de col·laboració establerts.

Bibliografia

- ÀLVAREZ, J. & CARBALLAL, R. 2001 – The genus *Dimerella* (Gyalectales, Ascomycotina) in Peninsular Spain and Portugal. *Nova Hedwigia* 73 (3-4): 409-418.
- ÀLVARO I., BARBERO, M, CAMBRA, J., GÓMEZ-BOLEA, A. & HADUN, N.L. 2000 – Primera aproximación al estudio de los Briófitos en el Parc de Collserola. In: LLIMONA, F. *et al.* Eds. *I Jornades sobre la Recerca en els sistemes naturals de Collserola: aplicacions a la gestió del Parc*. Consorci del Parc de Collserola. Barcelona.
- ÀLVARO MARTÍN, M.I. 2001 – *Estudio de la Flora Briològica del Moixeró*. Tesi Doctoral. Univ. Barcelona.
- ÀLVARO, I., ESCOBEDO, R., LLOP, E. & GÓMEZ-BOLEA, A. 2006 – *Informe sobre el monitoratge, mitjançant bioindicadors epífits, de 6 estacions al vessant nord de la serra de Collserola*. Departament de Biologia Vegetal. Universitat de Barcelona.
- BOQUERAS, M. 2000 – Líquens epífits i fongs liquenicoles del sud de Catalunya. *Institut d'Estudis Catalans. Arxius Secc. Ciències* 127.
- BRUGUÉS, M., CASAS, C. & ALCARAZ, M. 1982 – Estudio monográfico del Orden Politrichales en España. (Ensayo para una flora briològica española). *Acta Botanica Malacitana* 7: 45-86
- BRUGUÉS, M., & CROS, R.M. 2009 – Mòdul Briòfits. Banc de Dades de Biodiversitat de

- Catalunya. *Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona*. <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html>
- CARDONA, M.M. 1980 – Funcionalisme i ecologia d'algunes comunitats vegetals barcelonines. *Institut d'Estudis Catalans. Arxius Secc. Ciències* 59.
- CASARES, A. 1905 – Nota Briològica. *Boletín de la Real Sociedad Española de Historia Natural* 5: 175-180.
- CASAS, C. 1993 – Brioteca Hispánica. *Boletín de la Sociedad Española de Briología* 1: 9.
- CASAS, C. 2002 – Brioteca Hispánica. *Boletín de la Sociedad Española de Briología* 20-21: 11-21.
- CASAS, C., BRUGUÉS, M., CROS, R.M. & SÉRGIO, C. 1985 – *Cartografía de Briòfits: Península Ibèrica i les illes Balears, Canàries, Açores i Madeira*. Institut d'Estudis Catalans 1: 1-50.
- CASAS, C., BRUGUÉS, M., CROS, R.M. & SÉRGIO, C. 1989 – *Cartografía de Briòfits: Península Ibèrica i les illes Balears, Canàries, Açores i Madeira*. Institut d'Estudis Catalans & Universitat Autònoma de Barcelona 2: 51-100
- CASAS, C., BRUGUÉS, M., CROS, R.M. & SÉRGIO, C. 1992 – *Cartografía de Briòfits: Península Ibèrica i les illes Balears, Canàries, Açores i Madeira*. Institut d'Estudis Catalans 3: 101-150.
- CASAS, C., SERÓ, P., UBACH, M. & VIVES, J. 1956 – Flora briològica de las comarcas barcelonesas. *Collectanea Botanica* V(1): 119-141.
- CRESPO, A., BARRENO, E., SANCHO, L.G., PINTADO, A. & LUMBSCH, H.T. 2003 – Four lichen species new to Spain. *Lazaroa* 24: 3-5.
- ESCOBEDO, R. 2006 – *Briòfits del Parque de Collserola como indicadores de calidad ambiental (biomonitores) y como herramienta de gestión de conservación de la naturaleza*. Datos preliminares. Proyecto final del Master en conservación de la Naturaleza y Gestión de los Recursos Naturales Bióticos. IUSC. Universitat de Barcelona.
- GERMAIN, J., GÓMEZ-BOLEA, A., LLIMONA, F. [cur.] 2008 – *Collserola, més enllà del bosc. Trobada científica sobre la conservació dels prats, els conreus, les brolles i les màquies de Collserola* [en línia]. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural. <<http://ichn.iec.cat/pdf/collserola.pdf>>
- GÓMEZ MENOR ROBLES, J.M. & FUERTES LASALA, E. 1993 – Revision of spanish Mniaceae (Musci) I. *Plagiomnium undulatum* (Hedw.) Kop. and two species from Sect. Rosulata (Kindb.) Kop. *Botanica Complutensis* 18: 51-65.
- GÓMEZ MENOR, J.M., FUERTES LASALA, E. & ACÓN, M. 1999 – *Plagiomnium* T. Kop. (Plagiomniaceae, Musci) en la Península Ibèrica e Illes Balears. *Lazaroa* 20: 11-28.
- GÓMEZ-BOLEA, A. 1985 – *Líquenes epífitos de Cataluña*. Resum de la tesi doctoral. Publicacions de la Universitat de Barcelona.
- HILL, M. O., BELL, N., BRUGGEMAN-NANNENGA, M.A., BRUGUÉS, M., CANO, M.J., ENROTH, J., FLATBERG, K.I., FRAHM, J.-P., GALLEGRO, M.T., GARILLETI, R., GUERRA, J., HEDENÄ, L., HOLYOAK, D.T., HYVÖNEN, J., IGNATOV, M.S., LARA, F., MAZIMPAKA, V., MUÑOZ, J. & SÖDERSTRÖM L. 2006 – An annotated checklist of the mosses of Europe and Macaronesia. *Journal of Bryology* 28: 198-267.
- HLADUN, N. 2009 – *Mòdul LliquenCat. Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya*. Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona. <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html>
- INDEX FUNGORUM. 2009 – www.indexfungorum.org
- LLENAS, M. 1902 – Algunos líquenes de los alrededores de Barcelona. *Boletín de la Sociedad Española de Historia Natural* 2: 207-211.
- LLENAS, M. 1909 – Ensaig d'una flora líquènica de Catalunya. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural* 6 (1-6): 1-39

- LLOP, E. & GÓMEZ-BOLEA, A. 2006 – Follicolous lichens and associated lichenicolous fungi in the north-eastern Iberian Peninsula: the effect of environmental factors on distribution. *The Lichenologist* 38: 55-65.
- LLOP, E. 2002 – *La família Bacidiaceae (Lecanorales) a la Península Ibèrica i les Illes Balears. Els gèneres Bacidia i Bacidina*. Tesi Doctoral. Univ. Barcelona.
- LONGÁN SEMINAGO, A. 2002 – *Els líquens epífits com a indicadors de l'estat de conservació del bosc mediterrani. Proposta metodològica per als alzinars de Catalunya*. Tesi Doctoral. Univ. Barcelona.
- LONGÁN SEMINAGO, A. 2006 – Els líquens epífits com a indicadors de l'estat de conservació del bosc mediterrani. *Institut d'Estudis Catalans. Arxius de Ciències* 137.
- MARTINEZ, I. & HAFELLNER, J. 1998 – Lichens and lichenicolous fungi growing on Peltigerales in the Iberian Peninsula and the Canary Islands. *Mycotaxon* 69: 271-310.
- MUÑIZ, D. & HLADUN, N.L. 2007 – *Mycocalicium llimonae*, a new species from the Iberian Peninsula. *Lichenologist* 39: 205-210.
- PEREIRA, I. 1992 – *Flora, vegetación y ecología de los líquenes acuáticos de España*. Tesi Doctoral. Univ. Barcelona.
- RASPALL, A., LLIMONA, F., NAVARRO, M. & TENÉS, F. 2004 – *Guia de Natura del Parc de Collserola*. Consorci del Parc de Collserola.
- ROS, R.M., MAZIMPAKA, V., ABOU-SALAMA, U., ALEFFI, M., BLOCCKEEL, T.L., BRUGUÉS, M., CANO, M.J., CROS, R.M., DIA, M.G., DIRKSE, G.M., EL SAADAWI, W., ERDA, A., GANEVA, A., GONZÁLEZ-MANCEBO, J.M., HERRNSTADT, I., KHALIL, K., KÜRSCHNER, H., LANFRANCO, E., LOSADA-LIMA, A., REFAI, M.S., RODRÍGUEZ-NUÑEZ, S., SABOVLEVIC, M., SÉRGIO, C., SHABBARA, H., SIM-SIM, M. & SÖDERSTRÖM, L. 2007 – Hepatics and Anthocerotales of the Mediterranean, an annotated checklist. *Cryptogamie, Bryologie* 28 (4): 351-437.
- SERRA TERZI, V., LONGÁN SEMINAGO, A. & GÓMEZ-BOLEA, A. 2000 – Líquens epífits de Collserola. In: LLIMONA, F. *et al.* (eds) *I Jornades sobre la Recerca en els sistemes naturals de Collserola: aplicacions a la gestió del parc*. Consorci del Parc de Collserola. Barcelona.
- SÉRUSIAUX, E. 1989 – Follicolous lichens: ecological and chorological data. *Botanical Journal of the Linnean Society* 100: 87-96.
- SPARRIUS, L.B. 2004 – A monograph of *Enterographa* and *Sclerophyton*. *Bibliotheca Lichenologica* 89: 1-141.

Rebut / Received: II-2009
Acceptat / Accepted: V-2009

Annex. Catàleg brioliquènic del Parc de Collserola

A continuació presentem, en llistes separades, totes les dades que sobre els líquens i els briòfits hem pogut recollir fins al moment actual, tant bibliogràfiques com pròpies. Els tàxons s'ordenen per ordre alfabètic de gèneres i espècies.

Per cada tàxon es dona el nom científic actualment acceptat amb les autories segons *Index Fungorum* (2009), per als líquens, HILL *et al.* (2006) per les molses i Ros *et al.* (2007) per les hepàtiques i antocerotes. Per cada tàxon s'indica el tipus de tal·lus, algun caràcter distintiu, el seu hàbitat i una indicació de l'abundància en el Parc de Collserola (cc = molt comú; c = comú; r = rar; rr = molt rar; rrr = raríssim; ? = no el coneixem directament, o cita dubtosa).

Líquens

Acarospora umbilicata Bagl.

Tal·lus crustaci, continu o areolat, inconspicu. Saxícola. r

Vista-rica (CARDONA 1980).

Acrocordia gemmata (Ach.) A. Massal.

Tal·lus crustaci, de color blanc, amb peritecis de color negre. Epífit. ?

Sub *Verrucaria sphaeroides* Wallr., Tibidabo (LLENAS 1909).

Agonimia allobata (Stizenb.) P. James

Tal·lus crustaci, microesquamulós, inconspicu. Epífit. rr

Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Agonimia tristicula (Nyl.) Zahlbr.

Tal·lus crustaci, microesquamulós, inconspicu. Epífit. rr

Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Amandinea punctata (Hoffm.) Coppins & Scheid.

Tal·lus crustaci, inconspicu. Epífit. c

Carretera de l'Arrabassada i Vista-rica (CARDONA 1980). Sobre fusta de *Pinus halepensis*, Torrent d'en Fotjà i camí de Can Balasc, i escorça de *Pinus pinea* al Baixador de Vallvidrera.

Anisomeridium polypori (Ellis & Everh.) M. E. Barr

Tal·lus crustaci, inconspicu. Epífit. rr

Sub *Anisomeridium nyssogenum* (Ellis & Everh.) R.C.Harris, sobre escorça de *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del Puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2002). Marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m (LONGÁN 2006).

Arthonia cinnabarina (DC.) Wallr.

Tal·lus crustaci, inconspicu, ascomes de color escarlata. Epífit. rr

Escasa, Font Grogga (LLENAS 1902). Sobre el tronc d'un àlber, Fontgrogga (LLENAS 1909). Sobre *Quercus ilex*, Torrent de les tres Serres.

Arthonia dispersa (Schrad.) Nyl.

Tal·lus crustaci, inconspicu, ascomes de color negre, el·lipsoidals o lirel·lifformes. Epífit. ?

En àlbers, Vallvidrera, Tibidabo i l'Arrabassada (LLENAS 1902). Vallvidrera (LLENAS 1909).

Arthonia leptosperma (Müll. Arg.) R. Sant.

Tal·lus crustaci, inconspicu. Epífit. rr

Sobre fulles de *Laurus nobilis*, prop de Sant Medir.

Arthonia punctiformis Ach.

Tal·lus crustaci, inconspicu, ascomes de color negre, discoidals. Epífit. ?

Sobre àlbers, Vallvidrera (LLENAS 1909).

Arthonia radiata (Pers.) Ach.

Tal·lus crustaci, inconspicu, ascomes de color negre, de forma estrellada. Epífit. ?

Sub *Arthonia astroidea* Ach., Vallvidrera (LLENAS 1909).

Arthonia spadicea Leight.

Tal·lus crustaci, inconspicu. Epífit. rr

Sobre escorça de *Quercus ilex* en el Torrent d'en Fotjà i a Sant Medir (ÀLVARO *et al.* 2006). Sobre escorça de *Pinus pinea*, en el camí de Can Balasc.

Arthopyrenia cerasi (Schrad.) A. Massal.

Tal·lus crustaci, inconspicu. Epífit. rr

Sobre escorça de *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000).

Arthopyrenia salicis A. Massal.

Tal·lus crustaci, inconspicu. Epífit. rr

Sobre escorça de *Prunus domestica*, en el camí de Can Balasc.

Aspicilia cinerea (L.) Korb.

Tal·lus crustaci, de color blanquinós o grisenc, amb apotecis inconspicuis. Saxícola. ?

Sobre les calices, Tibidabo i Sant Gervasi (LLENAS 1902).

Aspicilia farinosa (Flörke) Arnold

Tal·lus crustaci, de color blanc, amb la superfície més o menys farinosa. Saxícola, calcícola. ?

Sub *Lecanora farinosa* (Flörke) Nyl., Vallvidrera (LLENAS 1909).

Aspicilia hoffmannii (Ach.) Flagey

Tal·lus crustaci, de color blanc, amb apotecis inconspicuis. Saxícola. c

Carretera de l'Arrabassada (CARDONA 1980).

Bacidia absistens (Nyl.) Arnold

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color negre. Epífit. rr

Sobre escorça d'*Ulmus minor*, prop de Sant Medir.

Bacidia arceutina (Ach.) Arnold

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color bru clar. Epífit. rr

Sobre escorça d'*Alnus glutinosa* (SERRA *et al.* 2000) i de *Quercus ilex*, Riera de Vallvidrera, 60-100 m, (LONGÁN 2002).

Bacidia laurocerasi (Delise ex Duby) Zahlbr.

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color bru. Epífit. rr

Sub *Bacidia subacerina* Vain., sobre escorça de *Quercus ilex*, *Q. cerrioides*, *Pinus pinea*, *Erica arborea* i *Viburnum tinus* (SERRA *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*: Can Calopa de Dalt, 250-300 m; Serra d'en Balasc, 150-200 m; Torrent de Santa Creu-Turó d'en Quirze, 150-200 m; Torrent de Santa Creu-

Turó d'en Xai, 150-300 m, (LLOP 2002). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Bacidia polychroa (Th. Fr.) Körb.

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color bru rogenc. Epífit. r
Sobre l'escorça d'*Ulmus minor* i *Corylus avellana*, prop de Sant Medir.

Bacidia punica *ad int.* (= *Bacidina aff. phacodes*)

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color clar. Epífit. rrr
Sobre tiges d'*Hedera helix*, a prop de Sant Medir; sobre escorça de *Quercus ilex* a Sant Medir (ÁLVARO *et al.* 2006). Sobre *Populus* sp. al Torrent de les Tres Serres.

Bacidia rubella (Hoffm.) A. Massal.

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color rosa. Epífit. ?
Sub *Bacidia luteola* (Ach.) Mudd, camí de Vista-rica a Vil·la Joana (CARDONA 1980).
Cita dubtosa, possiblement confosa amb una altra espècie de caràcter més mediterrani.

Bacidia viridifarinosa Coppins & P. James

Tal·lus crustaci, de color verd groguenc, amb soralis. Epífit. r
Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Prop de Maspins (LLOP 2002). Marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m (LONGÁN 2006).

Bacidina arnoldiana (Körb.) V. Wirth & Vězda

Tal·lus crustaci poc aparent, amb apotecis inconspicuis, de color carn. Saxícola, silicícola. rr
Fons de vall ombrívola (CARDONA 1980). En el talús del camí cap el Torrent de les Tres Serres.

Bacidina phacodes (Körb.) Vězda

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color carn. Epífit. r
Sobre *Fraxinus excelsior* i *Quercus cerrioides* (SERRA *et al.* 2000). Can Calopa de Dalt, 250-300 m (LLOP 2002).

Bacidina vasakii (Vězda) Vězda

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color bru clar. Foliícola. rrr
Prop de Sant Medir, sobre fulles de *Laurus nobilis* i *Ilex aquifolium*.

Bactrospora patellarioides (Nyl.) Almq.

Tal·lus crustaci, blanquinós, inconspicu, amb apotecis prominents, de color negre. Epífit. r
Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000 i LONGÁN 2006).

Buellia sequax (Nyl.) Zahlbr.

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color negre. Saxícola, silicícola, c
Sobre petites pedres del sòl al voltant del Mirador d'Horta, (GERMAIN *et al.* 2008).

Byssoloma llimonae Sérusiaux, Gómez-Bolea, Longán & Lücking

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color bru clar. Epífit. rrr
Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà (ÁLVARO *et al.* 2006).

Caloplaca arenaria (Pers.) Müll. Arg.

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color taronja. Saxícola. c
Sub *C. lamprocheila* Nyl., comú en les pissarres, Vallvidrera (LLENAS 1909). Sub *C. lamprocheila* (DC:) Flagey i *C. subpallida* Magn., carretera de l'Arrabassada (CARDONA 1980).

Caloplaca citrina (Hoffm.) Th. Fr.

Tal·lus crustaci, freqüentment sorediat, de color groc ataronjat i apotecis del mateix color. Saxícola. cc

Carretera de l'Arrabassada (CARDONA 1980).

Caloplaca ferruginea (Huds.) Th. Fr.

És possible la seva presència al Parc, però la cita de LLENAS (1902), «sobre pedres en llocs humits, Vallvidrera i Tibidabo», ens fa pensar en una confusió amb *Caloplaca arenaria*, ja que l'espècie citada és estrictament epífita.

Caloplaca flavescens (Huds.) J. R. Laundon

Tal·lus crustaci, de color groc ataronjat i marge lobulat. Saxícola, neutròfil o basòfil. c

Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004). Viu sobre materials petris manufacturats, com per exemple morter.

Caloplaca variabilis (Pers.) Müll. Arg. var. **ocellulata** (Ach.) Boistel

Tal·lus crustaci, de color gris, amb apotecis que tenen els disc negre i un rebord gris. Saxícola. ?

Sub *Lecanora variabilis* var. *ocellulata* Nyl., Vallvidrera (LLENAS 1909).

Candelaria concolor (Dicks.) Stein

Tal·lus microfruticulós, de color groc, que pot ocupar grans extensions a l'escorça dels arbres. Epífit. c

Sub *Xanthoria concolor* Dicks., a les escorces dels pins, Tibidabo, Vallvidrera i Font Groga (LLENAS 1902). Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000).

Candelariella vitellina (Hoffm.) Müll. Arg.

Tal·lus crustaci, de color rovell de l'ou i apotecis del mateix color. Saxícola, silicícola. c

Sub *Lecanora vitellina* Nyl., Vallvidrera (LLENAS 1909). Vista-rica (CARDONA 1980).

Catillaria chalybeia (Borrer) A. Massal.

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color negre. Saxícola, silicícola. c

Carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980).

Catillaria nigroclavata (Nyl.) Schuler

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color negre. Epífit. c

Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrioides* i *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006). Can Balasc, sobre *Prunus spinosa*.

Chrysothrix candelaris (L.) J. R. Laundon

Tal·lus pulverulent, de color groc viu, que pot ocupar grans superfícies dels troncs dels arbres. Epífit. cc

Sub *Lepraria flava* Ach., comú sobre troncs de pins i alzines, Vallvidrera (LLENAS 1909). Sobre *Quercus ilex*, *Pinus halepensis* i *P. pinea* (SERRA *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006). Camí de Can Balasc sobre *Quercus ilex*.

Cladonia arbuscula (Wallr.) Flot.

La cita de LLENAS (1902), sub *Cladonia sylvatica* L., al Pantà, ha d'esser un error, ja que es tracta d'una espècie subalpina que no és present a la regió mediterrània.

Cladonia cenotea (Ach.) Schaer.

La cita de LLENAS (1909), al Tibidabo, ha d'esser un error, ja que es tracta d'una espècie que no és present a la regió mediterrània.

Cladonia chlorophaea (Flörke ex Sommerf.) Spreng.

Tal·lus amb podecis amb forma de petites copes. Terrícola. c

Sub *Cladonia pyxidata* var. *chlorophaea* Flk., Tibidabo i Vallvidrera (LLENAS 1902 i 1909). Fons de vall ombrívol (CARDONA 1980).

Cladonia cervicornis (Ach.) Flot.

Tal·lus primari constituït per esquàmules grosses i abundants, amb podecis amb forma de petites copes. Terrícola. ?

Tibidabo i Vallvidrera (LLENAS 1902). Citada pel mateix autor, de les mateixes localitats com a *Cladonia verticillata* Hoff.

Cladonia crispata (Ach.) Flot.

La cita de LLENAS (1909), al Tibidabo, ha d'esser un error, ja que es tracta d'una espècie de distribució àrtica i boreal, que no és present a la regió mediterrània.

Cladonia fimbriata (L.) Fr.

Tal·lus amb podecis amb forma de petites trompetes. Terrícola. cc

Sub *Cladonia fimbriata* var. *tubaeformis* (Hoffm.) Fr., Vallvidrera (LLENAS 1909). Sobre fusta, Vallvidrera, Tibidabo (LLENAS 1902). Fons de vall ombrívol (CARDONA 1980).

Cladonia foliacea (Huds.) Willd.

Tal·lus format per esquàmules grosses i abundants. Terrícola. ?

Sub *Cladonia foliacea* Huds. var. *alcicornis* Lightf., Tibidabo, Vallvidrera (LLENAS 1902).

Cladonia furcata (Huds.) Schrad.

Tal·lus amb podecis amb forma de petits arbusts. Terrícola. c

Sub *Cladonia furcata* var. *palamaea* (Ach.) Nyl., Pantà i Tibidabo (LLENAS 1902); Vallvidrera (LLENAS 1909). Sub *Cladonia furcata* f. *pinnata* (Flörke) Vain., Pantà, Font Grogga (LLENAS 1902); Vista-rica (CARDONA 1980). Sub *Cladonia furcata* var. *racemosa* (Hoffm.) Flörke, Vallvidrera (LLENAS 1909).

Cladonia macilenta Hoffm.

Tal·lus amb podecis amb forma de tiges erectes simples o poc ramificades. Terrícola. ?

Sub *Cladonia bacillaris* Nyl., Vallvidrera (LLENAS 1909).

Cladonia pocillum (Ach.) O. J. Rich.

Tal·lus amb podecis en forma de copa. Terrícola. ?

Sub *Cladonia pyxidata* var. *pocillum* (Ach.) Flot., Vallvidrera (LLENAS 1909).

Cladonia pyxidata (L.) Hoffm.

Tal·lus amb podecis amb forma de copa. Terrícola. cc

Vista-rica (CARDONA 1980). Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004). En el talús del camí de Can Balasc.

Cladonia rangiformis Hoffm.

Tal·lus amb podecis amb forma de petits arbusts. Terrícola. cc

Sub *Cladonia rangiferina* Hoff. var. *pungens* Ach., Tibidabo i Vallvidrera (LLENAS 1902). Sub *Cladonia rangiformis* var. *pungens* (Ach.) Vain., Vista-rica (CARDONA 1980). Abundant en els sòls de les brolles d'estepa, en la zona de l'alzinar.

Clauzadea monticola (Ach.) Hafellner & Bellem.

Tal·lus crustaci, inconspicu, i apotecis de color bru fosc o negre. Saxícola. ?

La cita de LLENAS (1909), sub *Lecidea fuscorubens* Nyl., sobre pissarra a Vallvidrera, és dubtosa, ja que es tracta d'una espècie que viu sobre roques carbonatades.

Malgrat tot la seva presència al Parc és possible.

Collema flaccidum (Ach.) Ach.

Tal·lus foliaci, de color quasi negre, amb isidis esquamiformes. Saxícola, epífit. ?

Sobre les pissarres, Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902 i 1909).

Collema tenax (Sw.) Ach.

Tal·lus foliaci, de color quasi negre. Saxícola, terrícola. ?

Vallvidrera (LLENAS 1909).

Dimerella pineti (Ach.) Vězda

Tal·lus crustaci, inconspicu, i apotecis de color groc clar. Epífit. c

Sobre *Quercus ilex* i *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Can Calopa de Dalt, sobre *Pinus* sp., 300 m; Torrent de la Salamandra, sobre *Platanus hybrida* (ÀLVAREZ & CARBALLAL 2001). Marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m, (LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006). Normalment, el trobem a la part basal dels troncs, a les zones obagues.

Diploicia canescens (Dicks.) A. Massal.

Tal·lus crustaci, de color gris glauc, amb el marge lobulat. Epífit. rr.

Sobre escorça de *Robinia pseudoacacia* en el Torrent de Can Sauró.

Diploschistes actinostomus (Pers.) Zahlbr.

Tal·lus crustaci de color blanquinós i apotecis d'aspecte punctiforme. Saxícola, silicícola. c

Vista-rica (CARDONA 1980).

Diploschistes diacapsis (Ach.) Lumbsch

Tal·lus crustaci de color blanquinós i apotecis urceolats. Terrícola. c

Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004).

Diploschistes scruposus (Schreb.) Norman

Tal·lus crustaci de color blanquinós i apotecis urceolats. Saxícola, silicícola. c

Sub *Urceolaria scruposa* Ach., Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902). Sub *Urceolaria scruposa* Ach. f. *flavescens* Harm., sobre roca granítica, Tibidabo (LLENAS 1909). Vista-rica (CARDONA 1980).

Endocarpon pusillum Hedw.

Tal·lus esquamulós, inconspicu, de color verd quan és humit. Terrícola. rr

En sòls, al voltants del Mirador d'Horta. (GERMAIN *et al.* 2008).

Enterographa crassa (DC.) Fée

Tal·lus crustaci, de color gris verdós i apotecis inconspicuis. Epífit. c

Sobre *Quercus ilex* i *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m (LONGÁN 2002 i 2006). Sobre escorça de *Quercus*

ilex, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Enterographa hutchinsiae (Leight.) A. Massal.

Tal·lus crustaci, de color gris verdós i apotecis inconspicuis. Epífit. c

Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent de la Salamandra, 325 m (SPARRIUS 2004).

Evernia prunastri (L.) Ach.

Tal·lus fruticulós, amb cara superior de color verd groguenc pàl·lid i soralis marginals i superficials. Epífit. c

Sobre pins, Vallvidrera i l'Arrabassada (LLENAS 1902). Sobre *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Sobre *Prunus spinosa* en el camí de Can Balasc.

Fellhanera seroexpectata Sérus.

Tal·lus crustaci, inconspicua. Foliícola. rrr

Prop de Sant Medir, sobre fulles d'*Hedera helix*.

Flavoparmelia caperata (L.) Hale

Tal·lus foliaci, de color verd groguenc. Epífit. c

Vallvidrera, Tibidabo i Sant Pere Màrtir (LLENAS 1902). Vista-rica (CARDONA 1980). Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrrioides* i *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004).

Flavoparmelia soledians (Nyl.) Hale

Tal·lus foliaci, de color verd groguenc, amb els lòbuls més petits que els de *F. caperata*. Epífit. c

Sobre *Quercus ilex* i *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000).

Fulgensia fulgens (Sw.) Elenkin

Tal·lus esquamulós, de color groguenc, amb lòbuls perifèrics ben delimitats. Terrícola. ?

Sub *Placidium fulgens* Sw., Tibidabo, Vallvidrera i l'Arrabassada (LLENAS 1902).

Graphis scripta (L.) Ach.

Tal·lus crustaci inconspicua, amb ascomes lirel·lins. Epífit. ?

Les cites de LLENAS (1902), «en els troncs de molts arbres a Vallvidrera, Tibidabo i Font Grogga», i sub *Graphis scripta* var. *serpentina* Ach., «a les mateixes localitats que l'espècie tipus» creiem que són dubtoses. No descartem la presència d'aquesta espècie al Parc, ja que l'hem trobada en altres alzinars, però en qualsevol cas no serà abundant.

Gyalecta truncigena (Ach.) Hepp

Tal·lus crustaci, amb apotecis urceolats, inconspicuis. Epífit. r

Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m (LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Heterodermia obscurata (Nyl.) Trevis.

Tal·lus foliaci de color blanc grisenc. Epífit. rrr.

Sobre escorça de *Quercus cerrrioides*, prop del Turó del Maltall de Magarola.

Hyperphyscia adglutinata (Flörke) H. Mayrhofer & Poelt

Tal·lus foliaci-crustaci, de color verd fosc, inconspicua. Epífit. ccc

Sub *Physcia adglutinata* Nyl., sobre branques d'avellaners, Vallvidrera (LLENAS 1909). Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrrioides*, *Pinus halepensis*, *P. pinea*, *Sorbus domestica*, *Olea europaea*, *Salix cinerea*, *Alnus glutinosa*, *Pistacia lentiscus*, *Erica*

arborea i *Arbutus unedo* (SERRA *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m; Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGAN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006). Can Balasc sobre *Prunus domestica* i *Quercus ilex*.

Lecanactis latebrarum (Ach.) Arnold

Tal·lus crustaci, leprarioide. Saxícola, terrícola. ?

Sub *Lepraria latebrarum* Ach., carretera de l'Arrabassada; carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat; camí de Vista-rica a Vil·la Joana (CARDONA 1980).

Lecania naegelii (Hepp) Diederich & van den Boom

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color bru clar. Epífit. r

Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006). Camí de Can Balasc sobre escorça de *Quercus ilex*.

Lecanora allophana (Ach.) Rohl.

Tal·lus crustaci, de color gris blanquinós i apotecis amb el disc bru i marge gris clar. Epífit. ?

Sub *Lecanora subfusca* L., a les escorces, Vallvidrera i Tibidabo (LENAS 1902).

Sub *Lecanora subfusca* (L.) Ach., carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980).

Lecanora argentata (Ach.) Malme

Semblant a *L. allophana*, se'n diferencia per caràcters microscòpics. Epífit. ?

Sub *Lecanora subfusca* var. *argentata* Ach., a les escorces, Vallvidrera i Tibidabo (LENAS 1902). Sub *Lecanora subrugosa* Nyl., carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980).

Lecanora campestris (Schaer.) Hue

Tal·lus de color gris fins a verdós, amb apotecis amb el disc bru i marge gris. Saxícola. cc

Sub *Lecanora subfusca* Ach. var. *campestris* Schaer., Tibidabo (LENAS 1909). Vista-rica (CARDONA 1980). Sobre esquistos i teules.

Lecanora chlarotera Nyl.

Tal·lus crustaci, de color gris blanquinós i apotecis amb el disc bru i marge gris clar. Epífit. cc

Sub *Lecanora rugosa* Nyl., sobre arbres, Vallvidrera i Tibidabo (LENAS 1902 i 1909). Vallvidrera Carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980). Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGAN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006).

Lecanora dispersa (Pers.) Röhl.

Tal·lus crustaci inconspicu i apotecis amb el disc bru clar i marge blanquinós. Saxícola. cc

Vista-rica (CARDONA 1980). Sobre materials petris manufacturats.

Lecanora expallens Ach.

Tal·lus crustaci, de color verd groguenc, sorediàt. Epífit. c
Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Lecanora glabrata (Ach.) Malme

Semblant a *L. chlarotera*, se'n diferencien per caràcters microscòpics. Epífit. ?
Sub *Lecanora subfusca* L. var. *glabrata* Ach., a les escorces, Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902).

Lecanora horiza (Ach.) Linds.

Semblant a *L. chlarotera*, se'n diferencien per caràcters microscòpics. Epífit. c
En alzines, Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902 i 1909). Sub *Lecanora sienae* B. de Lesd., carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980). Sobre *Fraxinus excelsior* (SERRA *et al.* 2000).

Lecanora hybocarpa (Tuck.) Brodo

Semblant a *L. chlarotera*, se'n diferencien per caràcters microscòpics. Epífit. cc
Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrioides* i *Fraxinus excelsior* (SERRA *et al.* 2000). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006). Can Balasc sobre *Populus* sp.

Lecanora pulicaris (Pers.) Ach.

Semblant a *L. chlarotera*, se'n diferencien per caràcters microscòpics. Epífit. ?
Sub *Lecanora chlarona* Ach., sobre escorça d'arbres, Vallvidrera (LLENAS 1909).

Lecanora rupicola (L.) Zahlbr.

Tal·lus crustaci, de color blanc grisenc o verdós. Saxícola, silicícola. ?
Sub *Lecanora glaucoma* Ach., en roques, Vallvidrera (LLENAS 1909).

Lecanora strobilina (Spreng.) Kieff.

Tal·lus crustaci, de color verd groguenc, i apotecis amb el disc de color bru clar i marge del mateix color que el tal·lus. Epífit. c
Sobre *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000).

Lecanora sulphurea (Hoffm.) Ach.

Tal·lus crustaci, de color verd groguenc. Saxícola, silicícola. ?
Sobre pissarres, Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902 i 1909).

Lecidella asema (Nyl.) Knoph & Hertel

Tal·lus crustaci de color gris groguenc i apotecis de color negre. Saxícola. r
Sub *Lecidea subincongrua* Nyl. a Vista-rica (CARDONA 1980).

Lecidella elaeochroma (Ach.) M. Choisy

Tal·lus crustaci de color verd groguenc i apotecis de color negre. Epífit. ccc
Sub *Lecidea parasema* Ach., sobre alzines joves, Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902). Sub *Lecidea parasema* Ach., carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980). Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrioides*, *Q. coccifera* i *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda 435 m (LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Lepraria incana (L.) Ach.

Tal·lus crustaci, leprarioide, de color gris blavós. Saxícola, terrícola i epífit. c
Carretera de l'Arrabassada; Vista-rica (CARDONA 1980). En talussos en zones obagues.

Lepraria lobificans Nyl.

Tal·lus crustaci, leprarioide. Saxícola, terrícola i epífit. cc

Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m; Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGAN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006).

Lepraria membranacea (Dicks.) Vain.

Tal·lus crustaci, leprarioide, de color blanc groguenc. Saxícola, terrícola i epífit. ?

Sub *Lepruloma lanuginosum* Nyl., Tibidabo (LLENAS 1909).

Leprocaulon microscopicum (Vill.) Gams ex D. Hawksw.

Tal·lus microfruticulós, de color verd blavós, que ocupa grans superfícies als talussos, en zones obagues. Saxícola silicícola, terrícola i epífit. ccc

Sub *Stereocaulon nanum* Ach., Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902). Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004).

Leptogium gelatinosum (With.) J. R. Laundon

Tal·lus foliaci, de color bru fosc. Saxícola, muscícola. ?

Sub *Leptogium sinuatum* Nyl., a les roques, Vallvidrera (LLENAS 1909).

Leptogium teretiusculum (Flörke) Arnold

Tal·lus microfoliaci, inconspicu, de color bru fosc. Epífit. rr

Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006).

Lobaria pulmonaria (L.) Hoffm.

Tal·lus foliaci, amb la cara superior de color verd més o menys brunenc, amb la superfície alveolada. Epífit, muscícola. ?

Sub *Sticta pulmonacea* Ach., Font Groga i Tibidabo (LLENAS 1902).

Melanelixia subaurifera (Nyl.) O. Blanco, A. Crespo, Divakar, Essl., D. Hawksw. & Lumbsch

Tal·lus foliaci, de color bru verdós, solediat. Epífit. cc

Can Balasc sobre *Prunus domestica* i *Prunus spinosa*.

Melanohalea elegantula (Zahlbr.) O. Blanco, A. Crespo, Divakar, Essl., D. Hawksw. & Lumbsch

Tal·lus foliaci de color bru verdós, amb isidis. Epífit. r

Sub *Parmelia elegantula* (Zahlbr.) Szatala, sobre *Erica arborea*. (SERRA *et al.* 2000).

Micarea prasina Fr.

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb apotecis de color negre. Epífit. r

Sobre *Erica arborea* (SERRA *et al.* 2000). Sobre fusta de *Pinus halepensis* i d'*Erica arborea* en Torrent d'en Fotjà.

Mycocalicium llimonae Hladun & Muñiz

Tal·lus inconspicu, amb ascomes pedicel·lats. Epífit. r

Tibidabo, pujada a Vista Rica des de Sant Medir, 400 m; Castellfortí, 350 m (MUÑIZ & HLADUN 2007). Sobre estròbils secs de *Pinus halepensis*.

Mycomicrothelia confusa D. Hawksw.

Tal·lus inconspicu, amb peritecis punctiformes negres. Epífit. r

Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda; 435 m (LONGÁN 2006).

Nephroma laevigatum Ach.

Tal·lus foliaci, amb la cara superior de color bru més o menys vermellós. Epífit, muscícola. ?

L'Arrabassada, Font Groga, Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1909).

Normandina pulchella (Borrer) Nyl.

Tal·lus esquamulós, de color verd glauc. Epífit. r

Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Ochrolechia parella (L.) A. Massal.

Tal·lus crustaci de color blanc grisenc, amb els disc dels apotecis de color carn i marge de color gris clar. Saxícola, silicícola. c

Sub *Lecanora parella* Ach., en roques i pissarra, Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902). Vista-rica (CARDONA 1980). Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004).

Ochrolechia turneri (Sm.) Hasselrot

Tal·lus crustaci de color blanc grisenc, solediat. Epífit. ?

Sub *Lecanora parella* Ach. var *turneri* Harm., Tibidabo (LLENAS 1909).

Opegrapha atra Pers.

Tal·lus crustaci inconspicu, amb ascomes lrel·lins. Epífit. c

Sobre escorces d'alzines, Tibidabo, Vallvidrera i Font Groga (LLENAS 1902). Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m, (LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006). Can Balasc, sobre fusta.

Opegrapha niveoatra (Borrer) J. R. Laundon

Tal·lus crustaci inconspicu, amb ascomes lrel·lins. Epífit. r

Sobre *Quercus ilex* i *Fraxinus excelsior* (SERRA *et al.* 2000).

Opegrapha rufescens Pers.

Tal·lus crustaci inconspicu, amb ascomes lrel·lins. Epífit. r

Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000).

Opegrapha varia Pers.

Tal·lus crustaci inconspicu, amb ascomes lrel·lins. Epífit. c

Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m; Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Opegrapha vulgata Ach.

Tal·lus crustaci inconspicu, amb ascomes lrel·lins. Epífit. c

Sobre *Quercus ilex*, *Alnus glutinosa* i *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Parmelia sulcata Taylor

Tal·lus foliaci, de color gris blavós. Epífit, muscícola i saxícola. r
Vallvidrera i Font Groga (LLENAS 1902). Tibidabo (LLENAS 1909). Carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980).

Parmelina tiliacea (Hoffm.) Hale

Tal·lus foliaci, de color gris blavós, amb la superfície isidiada. Epífit, muscícola i saxícola. ?

Sub *Parmelia scortea* Ach., Tibidabo (LLENAS 1909).

Parmotrema perlatum (Huds.) M. Choisy

Tal·lus foliaci, de color gris blavós, amb el marge dels lòbuls aixecat i solediat. Epífit, muscícola. c

Sub *Parmelia trichotera* Hue, Tibidabo i Vallvidrera (LLENAS 1902). Carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat; camí de Vista-rica a Vil·la Joana (CARDONA 1980). Sobre *Quercus ilex* i *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). A les obagues, sobre branques d'*Erica arborea*.

Parmotrema reticulatum (Taylor) M. Choisy

Semblant a P. perlatum però amb la superfície reticulada. Epífit. r

Sub *Parmelia perforata* Jacq., Vallvidrera (LLENAS 1902). Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004).

Peltigera canina (L.) Willd.

Tal·lus foliaci, amb la superfície pubescent, de color bru grisenc. Terrícola. ?
L'Arrabassada, Font Groga, Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1909).

Peltigera praetextata (Flörke ex Sommerf.) Vain.

Tal·lus foliaci, amb la superfície pubescent, de color bru grisenc, amb fil·lidis al marge dels lòbuls. Terrícola. rr

En el sòl, a la carretera de l'Arrabassada sota el Turó de Santa Maria.

Pertusaria amara (Ach.) Nyl.

Tal·lus crustaci, de color gris verdós, solediat. Epífit. ?
Fontgroga (LLENAS 1909).

Pertusaria coccodes (Ach.) Nyl.

Tal·lus crustaci, de color gris groguenc, isidiat. Epífit. ?
Tibidabo (LLENAS 1909).

Pertusaria hemisphaerica (Flörke) Erichsen

Tal·lus crustaci, de color blanc verdós, solediat. Epífit. ?

Sub *Pertusaria velata* Nyl., en roques, Tibidabo (LLENAS 1909).

Pertusaria leioplaca DC.

Tal·lus crustaci, de color gris verdós. Epífit. r

A l'escorça dels àlbers, Tibidabo i Vallvidrera (LLENAS 1902 i 1909). Sub *Pertusaria leucostoma* (Bernh.) A. Massal., sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006).

Pertusaria pertusa (L.) Tuck.

Tal·lus crustaci, de color verd grisenc. Epífit. r

Sub *Pertusaria communis* DC., Vallvidrera (LLENAS 1909). Carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980).

Phaeophyscia chloantha (Ach.) Moberg

Tal·lus foliaci, de color gris verdós, solediat. Epífit. r

Sobre *Quercus ilex*, *Pinus halepensis* i *Salix cinerea* (SERRA *et al.* 2000).

Phaeophyscia hirsuta (Mereschk.) Moberg

Tal·lus foliaci, de color gris verdós, amb cilis hialins. Epífit. r

Sub *Physcia hirsuta* Mereschk., carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980). Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrioides* i *Olea europaea* (SERRA *et al.* 2000).

Phaeophyscia orbicularis (Neck.) Moberg

Tal·lus foliaci, de color gris fosc verdós, solediat. Epífit. ?

Sub *Physcia obscura* Ehrh., Tibidabo (LLENAS 1902).

Phlyctis agelaea (Ach.) Flot.

Tal·lus crustaci, de color blanc grisenc amb apotecis. Epífit. c

Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrioides* i *Populus nigra* (SERRA *et al.* 2000). Marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m (LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006). Barranc de les Tres Serres sobre *Quercus ilex*.

Phlyctis argena (Spreng.) Flot.

Tal·lus crustaci de color blanc grisenc amb soralis. Epífit. r

Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà (ÁLVARO *et al.* 2006).

Physcia adscendens (Fr.) H. Olivier

Tal·lus foliaci, de color gris blanquinós, ciliat i amb soralis terminals en forma de caputxó. Epífit, saxícola. ccc

Carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat; Vista-rica (CARDONA 1980). Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrioides*, *Pinus halepensis*, *P. pinea*, *Olea europaea*, *Fraxinus excelsior* i *Pistacea lentiscus* (SERRA *et al.* 2000). Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006). Can Balasc sobre *Prunus domestica* i *Prunus spinosa*.

Physcia aipolia (Ehrh. ex Humb.) Fűrnr.

Tal·lus foliaci, de color gris blanquinós, amb la superfície coberta de màcules blanques. Epífit. c

Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006).

Physcia caesia (Hoffm.) Hampe ex Fűrnr.

Tal·lus foliaci, de color gris blanquinós, amb la superfície coberta de màcules blanques, solediat. Saxícola, muscícola, epífit. ?

Saxícola, Tibidabo (LLENAS 1902 i 1909).

Physcia clementei (Turner) Lyngé

Tal·lus foliaci, blanquinós, amb la part central plegada en forma d'isidis. Epífit. c

Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrioides*, *Pinus halepensis*, *Alnus glutinosa* i *Erica arborea* (SERRA *et al.* 2000).

Physcia leptalea (Ach.) DC.

Tal·lus foliaci, similar al de *Physcia adscendes* però sense soralis i amb apotecis.

Epífit. ?

Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902).

Physcia tenella (Scop.) DC.

Tal·lus foliaci, de color gris blanquinós, ciliat i amb soralis labriformes. Epífit. c
Sobre *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*,
Torrent d'en Fotjà i Sant Medir (ÀLVARO *et al.* 2006).

Physciella chloantha (Ach.) Essl.

Tal·lus foliaci, de color gris blanquinós amb de soralis. Saxícola. rr

En el talús del camí del Baixador de Vallvidrera.

Physconia enteroxantha (Nyl.) Poelt

Tal·lus foliaci, de color gris brunenc, amb soralis marginals. Epífit. r

Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000).

Physconia muscigena (Ach.) Poelt

Es tracta d'una espècie de distribució àrtico-alpina. La cita de LLENAS (1902),
sub *Physcia muscigena* Ach. al Tibidabo, creiem que és una confusió.

Placynthiella icmalea (Ach.) Coppins & P. James

Tal·lus crustaci, completament isidiat, de color bru fosc més o menys vermellós.

Lignícola. rrr

Sobre fusta de *Pinus halepensis* (Torrent d'en Fotjà).

Porina aenea (Wallr.) Zahlbr.

Tal·lus crustaci de color bru verdós, inconspicu, amb peritecis negres. Epífit. r

Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrioides*, *Alnus glutinosa* i *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, preferentment a la base dels troncs
(marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m; Santa Creu d'Olorda,
carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006). So-
bre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera
(ÀLVARO *et al.* 2006). Sobre l'escorça d'*Ulmus minor* i *Corylus avellana*, prop de
Sant Medir.

Porina borrieri (Trevis.) D. Hawksw. et P. James

Tal·lus crustaci, semblant a *P. aenea* de la qual es diferencia per caràcters mi-
crocòpics. Epífit. r

Sobre *Quercus ilex* i *Sorbus domestica* (SERRA *et al.* 2000). Sobre escorça de
Quercus ilex, marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m
(LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Sant Medir i túnel de Vallvidrera
(ÀLVARO *et al.* 2006). Sobre la tija d'*Hedera helix*, prop de Sant Medir.

Porina hoehneliana (Jaap) R. Sant.

Tal·lus crustaci, inconspicu, amb peritecis de color bru vermellós. Foliícola. rrr

Prop de Sant Medir, sobre fulles de *Laurus nobilis* i fil·locladis de *Ruscus
aculeatus*.

Porina lectissima (Fr.) Zahlbr.

Tal·lus crustaci, bru verdós amb peritecis de color bru vermellós. Saxícola,
silicícola. rr

Sobre esquistos en el talús del camí de Can Balasc.

Porina oxneri R. Sant.

Tal·lus crustaci, semblant a *P. hoehneliana*, de la qual es diferencia per caràcters microscòpics. Foliícola. rrr

Prop de Sant Medir, sobre fulles de *Laurus nobilis* i fil·locladis de *Ruscus aculeatus*.

Porpidia macrocarpa (DC.) Hertel & A. J. Schwab

Tal·lus crustaci de color gris blanquinós, amb apotecis de color negre. Saxícola, silicícola. cc

Sub *Lecidea contigua* Fr., sobre pissarres, Vallvidrera (LLENAS 1902). Sub *Lecidea contigua* (Hoffm.) Fr., fons de vall ombrívol (CARDONA 1980). En el talús del camí de Can Balasc.

Porpidia albocaerulescens (Wulfen) Hertel & Knoph

Tal·lus crustaci de color gris blanquinós, es diferencia d'altres espècies del gènere per caràcters microscòpics. Saxícola, silicícola. ?

Sub *Lecidea albocaerulescens* Ach., a les roques, Tibidabo (LLENAS 1909).

Porpidia speirea (Ach.) Kremp.

Tal·lus crustaci de color blanc, amb apotecis de color negre. Saxícola, silicícola. c
En el talús del camí de Can Balasc.

Protoparmeliopsis muralis (Schreb.) M. Choisy [= *Lecanora muralis* (Schreb.) Rabenh]

Tal·lus crustaci, de color verd grisenc, amb el marge lobulat i apotecis amb el disc de color bru clar i marge gris. Saxícola. c

Sub *Lecanora saxicola* Ach. var. *versicolor* Ach., Vallvidrera (LLENAS 1909). En les roques esquistoses, orientades a sud, de la carena de la Serra.

Psoroglaena stigonemoides (Orange) Henssen

Tal·lus inconspicua constituït per microfilaments ramificats. Epífit. rr

Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Punctelia borreri (Sm.) Krog

Tal·lus foliaci, amb soralis punctiformes, de color gris glauc a la cara superior i la inferior de color bru fosc. Epífit. r

Sub *Parmelia borreri* Turn., camí de Vista-rica a Vil·la Joana (CARDONA 1980). Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004).

Punctelia subrudecta (Nyl.) Krog

Similar a *Punctelia borreri*, però amb la cara inferior de color blanc o bru clar. Epífit. ?

Sub *Parmelia dubia* Schoer., Tibidabo, Sant Pere Màrtir i Vallvidrera (LLENAS 1902 i 1909).

Pyrenula chlorospila (Nyl.) Arnold

Tal·lus crustaci, de color verd fosc, amb peritecis negres. Epífit. c

Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrioides*, *Pinus halepensis* i *Fraxinus excelsior* (SERRA *et al.* 2000). Marge dret de la carretera de Valldoreix a la Floresta, 100 m; Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m

(LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006). Camí de Can Balasc sobre escorça de *Quercus ilex*.

Ramalina calicaris (L.) Röhl.

Tal·lus fruticulós, de lacínies més o menys canaliculades. Epífit. ?

Sobre troncs i branques dels àlbers, Font Groga i Tibidabo (LLENAS 1902).

Ramalina canariensis J. Steiner

Tal·lus fruticulós, de lacínies amples i soralis mal delimitats. Epífit. c

Carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980).

Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerrioides*, *Prunus dulcis* i *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006).

Ramalina farinacea (L.) Ach.

Tal·lus fruticulós, de lacínies primes i soralis ben delimitats. Epífit. c

Sobre troncs i branques dels àlbers, Font Groga i Tibidabo (LLENAS 1902). Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004).

Ramalina fastigiata (Pers.) Ach.

Tal·lus fruticulós, amb apotecis. Epífit. c

Sobre pins i alzines, Pantà i Tibidabo (LLENAS 1902). Sobre *Quercus ilex*, *Prunus dulcis* i *Pinus halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006).

Ramalina lacera (With.) J. R. Laundon

Tal·lus fruticulós, similar al de *Ramalina canariensis* però amb la superfície de les lacínies reticulada. Epífit. ?

Sub *Ramalina evernioides* Nyl., Vallvidrera, Sant Pere Màrtir i Tibidabo (LLENAS 1902 i 1909).

Rhizocarpon concentricum (Davies) Beltr.

Tal·lus crustaci, de color blanc grisàci, amb apotecis negres. Saxícola. ?

Sub *Lecidea petrea* Flot. var. *concentrica* Dav., Tibidabo (LLENAS 1902). Sub *Lecidea concentrica* Nyl., Vallvidrera (LLENAS 1909).

Rhizocarpon geographicum (L.) DC.

Tal·lus crustaci, de color groc verdós, amb un reticle de color negre. Saxícola, silicícola. ?

Sub *Lecidea geographica* L. var. *contigua* Dill., sobre pissarra, Vallvidrera (LLENAS 1902).

Romjularia lurida (Ach.) Timdal

Tal·lus esquamulós, de color bru més o menys fosc. Terrícola. ?

Sub *Psora lurida* Sw., Tibidabo i Vallvidrera (LLENAS 1902). Sub *Lecidea lurida* Ach., Vallvidrera (LLENAS 1909).

Schismatomma decolorans (Turner et Borrer ex Sm.) Clauzade

Tal·lus crustaci de color gris brunenc a bru verdós, solediat. Epífit. cc

Carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980).

Sobre *Quercus ilex*, *Pinus pinea* i *P. halepensis* (SERRA *et al.* 2000). Valls de la

Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006). Baixador de Vallvidrera, sobre escorça de *Pinus pinea*.

Schismatomma dirinellum (Nyl.) Zahlbr.

Tal·lus crustaci de color gris blanquinós o vermellós. Epífit. rrr
Sobre escorça de *Robinia pseudoacacia* en el Torrent de Can Sauró.

Schismatomma graphidioides (Leight.) Zahlbr.

Tal·lus crustaci de color gris ver blanquinós, inconspicu. Epífit. rr
Sub *Schismatomma ricasolii* (A. Massal.) Egea & Torrente, sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000). Sub *Schismatomma ricasolii* (A. Massal.) Egea & Torrente, Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006).

Scoliciosporum gallurae Vězda et Poelt

Tal·lus leprariode de color verd. Epífit. cc
Sobre *Quercus ilex* (Serra *et al.* 2000). Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Solenopsora holophaea (Mont.) Samp.

Tal·lus esquamulós, de color bru vermellós, amb apotecis negres. Terrícola, saxícola. ?
Sub *Lecanora holophaea* Mont., en les pissarres, Vallvidrera (LLENAS 1909).

Squamarina cartilaginea (With.) P. James

Tal·lus esquamulós, de color verd groguenc o brunenc. Terrícola. ?
Sub *Squamaria crassa* Huds., Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902).

Squamarina gypsacea (Sm.) Poelt

Tal·lus esquamulós, similar a *Squamarina cartilaginea*, però amb el marge de les esquàmules engruixit i de color blanc. Terrícola, saxícola. ?
Sub *Lecanora gypsacea* Hepp, Vallvidrera (LLENAS 1909).

Strigula ziziphi (A. Massal.) Cl. Roux & Sérus.

Tal·lus crustaci de color blanquinós, inconspicu, amb peritecis negres. Epífit. rr
Sub *Strigula mediterranea* Etayo, sobre *Fraxinus excelsior* (SERRA *et al.* 2000).

Teloschistes chrysophthalmus (L.) Beltram.

Tal·lus fruticulós de color groc ataronjat i amb les lacínies ciliades. Epífit. r
Sub *Borreria chrysophthalma* DC. A l'escorça dels pins, Pantà, Tibidabo i l'Arrabada (LLENAS 1902). Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004).

Tephromela atra (Huds.) Hafellner

Tal·lus crustaci, de color blanc grisenc i apotecis amb el disc de color negre i el rebord del mateix color del tal·lus. Saxícola, epífit ?
Sub *Lecanora atra* Ach., sobre pissarres, Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902 i 1909).

Thamnozia vermicularis (Sw.) Schaer.

La cita de LLENAS (1902), sub *Cladonia vermicularis* Swarz. «al Tibidabo, Vallvidrera i Font Grogga» és sens dubte un error d'identificació, ja que es tracta d'una espècie de distribució àrtico-alpina.

Toninia sedifolia (Scop.) Timdal

Tal·lus esquamulós, amb les esquàmules més o menys vesiculars de color verd.

Terrícola. ?

Sub *Toninia vesicularis* Hoff., Tibidabo i Vallvidrera (LLENAS 1902).

Usnea lapponica Vain.

Tal·lus fruticulós, de color verd groguenc, amb lacínies cilíndriques i pèndules.

Epífit. rr

Sobre *Quercus ilex* (SERRA *et al.* 2000).

Verrucaria acrotella Ach.

Tal·lus crustaci, de color bru fosc amb peritecis negres. Saxícola. ?

Carretera de l'Arrabassada (CARDONA 1980).

Verrucaria hydrela Ach.

Tal·lus crustaci, de color verd fosc amb peritecis negres. Saxícola, silicícola. rrr

Sobre esquistos a l'interior de la llera del Torrent de les Tres Serres.

Verrucaria muralis Ach.

Tal·lus crustaci, de color gris pàlid a gris verdós, amb peritecis negres. Saxícola. ?

Sub *Verrucaria rupestris* DC., Tibidabo (LLENAS 1909).

Vezdaea aestivalis (Ohlert) Tscherm.-Woess & Poelt

Tal·lus crustaci inconspicua, apotecis de color carn. Muscícola. rrr

Sobre fil·lidis de *Fissidens* sp. en el Torrent d'en Fotjà.

Vezdaea leprosa (P. James) Vězda

Semblant a *V. aestivalis*, es diferencien per caràcters microscòpics. Muscícola. rrr

Sobre fil·lidis de *Fissidens* sp. en el Torrent d'en Fotjà.

Waynea stoechadiana (Abbassi Maaf & Cl. Roux) Cl. Roux & P. Clerc

Tal·lus esquamulós de color verd, amb el marge de les esquàmules solediat.

Epífit. rrr

Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006).

Xanthoparmelia conspersa (Ehrh. ex Ach.) Hale

Tal·lus foliaci, de color verd groguenc, amb isidis cilíndrics que es poden ramificar. Saxícola, silicícola. c

Sub *Parmelia conspersa* Ehrh. var. *latior* Scher., Vallvidrera, Tibidabo i Sant Pere Màrtir (LLENAS 1902). Sub *Parmelia conspersa* Ach. var. *isidiosa* Nyl., Vallvidrera (LLENAS 1909). Sub *Parmelia stenophylla* (Ach.) Heugel, Vista-rica (CARDONA 1980). Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004).

Xanthoparmelia loxodes (Nyl.) O. Blanco, A. Crespo, Elix, D. Hawksw. & Lumbsch

Tal·lus foliaci, de color bru verdós, isidiat. Saxícola, silicícola. ?

Sub *Parmelia isidiotyla* Nyl., Tibidabo i Font Gropa (LLENAS 1902 i 1909).

Xanthoparmelia pulla (Ach.) O. Blanco, A. Crespo, Elix, D. Hawksw. & Lumbsch

Tal·lus foliaci, de color bru verdós. Saxícola, silicícola. c

Sub *Parmelia prolixa* Nyl., Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902 i 1909). En roques esquistoses de les parts més exposades, orientades al sud.

Xanthoparmelia stenophylla (Ach.) Ahti & D. Hawksw.

Tal·lus foliaci, de color verd groguenc o grisenc. Saxícola, silicícola. c

Sub *Parmelia conspersa* Ehrh. var. *stenophylla* Ach., Vallvidrera i Tibidabo (LLENAS 1902). Sub *Xanthoparmelia taractica* (Kremp.) Hale, Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004).

Xanthoparmelia verrucigera (Nyl.) Hale

Tal·lus foliaci, similar al de *Xanthoparmelia conspersa* de la que es diferencia per caràcters químics. Saxícola, silicícola. ?

Sub *Parmelia lusitana* Nyl., Vallvidrera, Tibidabo i Font Groga (LLENAS 1902).

Xanthoria aureola (Ach.) Erichsen

Tal·lus foliaci, amb petits lòbuls, de color groc ataronjat fins a taronja vermellós. Saxícola. ?

Sub *Xanthoria parietina* L. var. *aureola* Ach., sobre pedres en llocs secs, Tibidabo i Vallvidrera (LLENAS 1902).

Xanthoria calcicola Oxner

Tal·lus foliaci, de color groc ataronjat, amb verrugues a la superfície en forma d'isidis. Saxícola. c

Valls de la Riera de Vallvidrera (RASPALL *et al.* 2004).

Xanthoria fulva (Hoffm.) Poelt & Petut.

Tal·lus foliaci, de color taronja vermellós, solediat. Epífit. rrr

Sobre escorça de *Robinia pseudoacacia* en el Torrent de Can Sauró.

Xanthoria parietina (L.) Th. Fr.

Tal·lus foliaci, de color groc ataronjat fins a taronja vermellós, de superfície llisa. Epífit, saxícola. ccc

Tibidabo, Vallvidrera, i l'Arrabassada (LLENAS 1902). Sub *Xanthoria parietina* L. f. *chlorina* Cheval. Sobre escorça d'arbres, Pantà i Tibidabo (LLENAS 1902).

Carretera de l'Arrabassada a la cruïlla Tibidabo - Sant Cugat (CARDONA 1980).

Sobre *Quercus ilex*, *Q. cerruoides*, *Pinus halepensis*, *Fraxinus excelsior*, *Olea europaea*, *Populus nigra*, *Pistacia lentiscus* i *Arbutus unedo* (SERRA *et al.* 2000).

Santa Creu d'Olorda, carena i part superior del vessant N del puig d'Olorda, 435 m (LONGÁN 2006). Can Balasc sobre *Prunus domestica* i *P. spinosa*.

Briòfits

Hepàtiques

Calypogeia fissa (L.) Raddi

Hepàtica foliosa, tapissos de color verd clar. Terrícola. rr

Sub *Calypogeia trichomanis* (L.) Corda, Sant Medir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Cephalozia bicuspidata (L.) Dumort.

Hepàtica foliosa, inconspicua. Terrícola. c

Sòls i talussos obacs de l'alzinar (ÁLVARO *et al.* 2000).

Conocephalum conicum (L.) Dumort.

Hepàtica laminar, de color verd fosc brillant amb porus molt diferenciats.

Hidròfila. c

Marges humits de les torrenteres i en medi aquàtic (ÀLVARO *et al.* 2000). Torrent de les Tres Serres.

Corsinia coriandrina (Spreng.) Lindb.

Hepàtica laminar, de color verd clar, porus poc aparents. Terrícola. rrr
Tibidabo (CASAS *et al.* 1992).

Fossombronia angulosa (Dicks.) Raddi

Hepàtica amb tal·lus molt dividit, efimera. Terrícola. ?
Tibidabo (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Fossombronia caespitifomis De Not. ex Rabenh.

Hepàtica amb tal·lus molt dividit. Terrícola. r
Tibidabo: Font Groga (CASAS *et al.* 1956). Marges de camí a zones obertes (ÀLVARO *et al.* 2000).

Fossombronia pusilla (L.) Nees

Hepàtica amb tal·lus molt dividit, efimera. Terrícola. ?
Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Frullania dilatata (L.) Dumort.

Hepàtica foliosa, forma catifes de color bru fosc o bru rogenc. Epífita. cc
Tibidabo i Sant Pere Màrtir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956); Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956). Alzinar entre Vista-rica i Vil·la Joana (CARDONA 1980). Font Groga i Tibidabo (CASAS *et al.* 1985). Escorça d'arbres (ÀLVARO *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006). Torrent de les Tres Serres.

Frullania tamarisci (L.) Dumort.

Hepàtica foliosa, forma catifes de color bru rogenc. Epífita. c
Tibidabo i Sant Pere Màrtir (Casares i Barnola citats per CASAS *et al.* 1956). Carretera de l'Arrabassada poc abans de la cruïlla Tibidabo- Sant Cugat; alzinar entre Vista-rica i Vil·la Joana (CARDONA 1980). Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006).

Lejeunea cavifolia (Ehrh.) Lindb.

Hepàtica foliosa, petita, de color verd clar. Epífit, terrícola. c
Tibidabo i Sant Pere Màrtir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Santa Creu d'Olorde (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956). Fons de vall ombrívola (CARDONA 1980). Sòls i talussos obacs de l'alzinar i escorça d'arbres (ÀLVARO *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006). Torrent de les Tres Serres. Sub *Lejeunea cavifolia* (Ehrh.) Lindb. var. *patens* Lindb., Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Lophocolea bidentata (L.) Dumort.

Hepàtica foliosa, de color verd clar i fil·lidis bidentats. Terrícola i epífita. c
Tibidabo i Sant Pere Màrtir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Sòls i talussos obacs de l'alzinar i marges humits de les torrenteres (ÀLVARO *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà i Sant Medir (ÀLVARO *et al.* 2006).

Lophocolea heterophylla (Schrad.) Dumort.

Hepàtica foliosa, de color verd clar i fil·lidis arrodonits o bidentats. Terrícola. c
Sòls i talussos obacs de l'alzinar (ÀLVARO *et al.* 2000).

Lophocolea minor Nees

Hepàtica foliosa, de color verd clar i fil·lids bidentats. Terrícola. r
Tibidabo (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Lunularia cruciata (L.) Lindb.

Hepàtica laminar, tal·lus reticulat amb replecs en forma de mitja lluna. Terrícola. c
Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956). Sòls i talussos obacs de l'alzinar
i marges humits de les torrenteres (ÁLVARO *et al.* 2000). Baixador de Vallvidrera.

Mannia androgyna (L.) A. Evans

Hepàtica laminar, tal·lus amb marges de color púrpura. Terrícola. ?
Tibidabo (CASAS *et al.* 1956). Collserola, sota Sant Pere Màrtir; 300 m (CASAS 1993).

Marchantia polymorpha L.

Hepàtica laminar, tal·lus reticulat. Terrícola. ?
Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Metzgeria furcata (L.) Dumort

Hepàtica laminar, amb tal·lus molt estret i bifurcat. Epífita. c
Tibidabo, Vallvidrera i Sant Medir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Alzinar
entre Vista-rica i Vil·la Joana; Fons de vall ombrívola (CARDONA 1980). Escorça
d'arbres (ÁLVARO *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà,
Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006). Torrent de les Tres Serres.

Pedinophyllum interruptum (Nees) Kaal.

Hepàtica foliosa, forma gespes altes. Terrícola. ?
Sub *Pedinophyllum pyrenaicum* (Spruce) Lindb., Tibidabo (Casares citat per
CASAS *et al.* 1956).

Pellia endiviifolia (Dicks.) Dumort.

Hepàtica laminar, tal·lus llis de color verd fosc. Hidròfila. r
Sub *Pellia fabbroniana* Raddi, Tibidabo (CASAS *et al.* 1956). Torrenteres i
saltants d'aigua (ÁLVARO *et al.* 2000). Torrent de les Tres Serres.

Plagiochila asplenioides (L. emend. Taylor) Dumort.

Hepàtica foliosa, forma gespes altes. Terrícola. ?
Tibidabo (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Porella arboris-vitae (With.) Grolle

Hepàtica foliosa, sabor picant. Saxícola i epífita. rr
Sub *Porella laevigata* (Schrebd.) Lindb., Tibidabo (Casares citat per CASAS *et al.*
1956).

Porella platyphylla (L.) Pfeiff.

Hepàtica foliosa, forma catifes extenses. Saxícola i epífita. rr
Tibidabo i Sant Pere Màrtir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Radula complanata (L.) Dumort.

Hepàtica foliosa, forma petites catifes de color verd clar i molt aplicades als troncs.
Epífita. cc
Tibidabo (Casares citat per CASAS *et al.* 1956); Vallvidrera (Barnola citat per CASAS
et al. 1956). Escorça d'arbres (ÁLVARO *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus
ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i de túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).
Torrent de les Tres Serres. Baixador de Vallvidrera.

Radula lindenberiana Gottsche ex C. Hartm.

Hepàtica foliosa, forma petites catifes de color verd clar, marges dels fil·lidis amb propàguls. Epífita. r

Escorça d'arbres (ÀLVARO *et al.* 2000).

Reboulia hemisphaerica (L.) Raddi

Hepàtica laminar, tal·lus amb marges rocents. Terrícola. r

Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956); Tibidabo: Font Gropa (CASAS *et al.* 1956). Fons de vall ombrívola (CARDONA 1980). Sòls i talussos obacs de l'alzinar i marges humits de les torrenteres (ÀLVARO *et al.* 2000).

Riccardia chamedryfolia (With.) Grolle

Hepàtica laminar, làmines estretes i ramificació pinnada. Hidròfila. r

Marges humits de les torrenteres (ÀLVARO *et al.* 2000).

Southbya tophacea (Spruce) Spruce

Hepàtica foliosa, que forma gespes denses amb fil·lidis oposats, gairebé perpendiculars al caulidi. Terrícola. r

Sub *Southbya stillicidiorum* (Raddi) Lindb., rierols de Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Sòls i talussos obacs de l'alzinar (ÀLVARO *et al.* 2000).

Targionia hypophylla L.

Hepàtica laminar, tal·lus estret bifurcat amb vores de color porpra. Terrícola. rr

Tibidabo i Sant Pere Màrtir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956); Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Antocerotetes

Phaeoceros laevis (L.) Prosk.

Forma rosetes efímeres, de color verd fosc. Terrícola. r

Marges humits del Torrent de les Tres Serres (ÀLVARO *et al.* 2000).

Phymatoceros bulbiculosus (Brot.) Stotler, W. T. Doyle & Crand.-Stotl.

Forma rosetes efímeres de color verd fosc. Terrícola. ?

Sub *Anthoceros dichotomus* Raddi, Sant Medir i Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Molses

Aloina aloides (Koch ex Schultz) Kindb.

Molsa acrocàrpica, gespes baixes i laxes. Terrícola. c

Voltants del Mirador d'Horta. (GERMAIN *et al.* 2008).

Aloina rigida (Hedw.) Limpr.

Molsa acrocàrpica, gespes baixes i laxes. Terrícola. c

Marges de camí a zones obertes (ÀLVARO *et al.* 2000).

Amblystegium riparium (Hedw.) Schimp.

Molsa pleurocàrpica, ramificació pinnada regular. Hidròfila. r

Torrenteres i saltants d'aigua (ÀLVARO *et al.* 2000). Torrent de les Tres Serres.

Amblystegium serpens (Hedw.) Schimp.

Molsa pleurocàrpica. Terrícola. r

Sant Medir (CASAS *et al.* 1956, citat per Casares). Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Amblystegium subtile (Hedw.) Schimp.

Molsa pleurocàrpica. Epífita. r
Túnels de Vallvidrera (ESCOBEDO 2006).

Anomodon viticulosus (Hedw.) Hook. & Taylor

Molsa pleurocàrpica, amb branques arquejades en estat sec. Epífita. r
Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956). Escorça d'arbres (ÁLVARO *et al.* 2000).

Atrichum undulatum (Hedw.) P. Beauv.

Molsa acrocàrpica, forma gespes altes, amb fil·lidis grans dentats i ondulats transversalment. Terrícola. r
Tibidabo: Font Grogà (Casares citat per CASAS *et al.* 1956); no es rar entre els talusos dels camins en els alzinars (CASAS *et al.* 1956). Font Grogà.

Barbula unguiculata Hedw.

Molsa acrocàrpica, gespes denses. Terrícola. cc
Tibidabo: Sant Pere Màrtir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956); Sant Medir (CASAS *et al.* 1956).
Marges de camí a zones obertes (ÁLVARO *et al.* 2000).

Bartramia stricta Brid.

Molsa acrocàrpica, fil·lidis estrets. Terrícola. rr
Santa Creu d'Olorde (CASAS *et al.* 1956). Santa Creu d'Olorde; Tibidabo (CASAS *et al.* 1992).

Brachythecium rutabulum (Hedw.) Schimp.

Molsa pleurocàrpica, forma catifes denses de color verd daurat. Terrícola i saxícola. c
Vallvidrera, Tibidabo, Sant Medir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Fons de vall ombrívola (CARDONA 1980). Sòls i talusos obacs de l'alzinar i marges humits de les torrenteres (ÁLVARO *et al.* 2000).

Brachytheciastrum velutinum (Hedw.) Ignatov & Huttunen

Molsa pleurocàrpica, verd clar brillant. Terrícola i epífita. c
Sub *Brachythecium velutinum* (Hedw.) Schimp., sòls i talusos obacs de l'alzinar (ÁLVARO *et al.* 2000).

Bryum argenteum Hedw.

Molsa acrocàrpica, gespes baixes de color grisenc. Terrícola. c-cc
Marges de camí a zones obertes, roques i murs artificials d'elevada exposició (ÁLVARO *et al.* 2000).

Bryum capillare Hedw.

Molsa acrocàrpica, amb esporòfit de càpsula pèndula. Terrícola. cc
Tibidabo, Sant Pere Màrtir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Talusos secs, exposats i més o menys inestables, marges de camí a zones obertes (ÁLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004).

Bryum caespiticium Hedw.

Molsa acrocàrpica, esporòfit amb càpsula pèndula. Terrícola. r
Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Bryum dichotomum Hedw.

Molsa acrocàrpica, amb esporòfit de càpsula pèndula vermella. Terrícola. r
 Talussos secs, exposats i més o menys inestables, marges de camí a zones obertes (ÀLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004). Can Busquets.

Bryum donianum Grev.

Molsa acrocàrpica, gespes laxes. Terrícola. rr
 Vallvidrera (Puiggarí citat per CASAS *et al.* 1956).

Bryum subapiculatum Hampe

Molsa acrocàrpica, gespes baixes de color verd rogenc. Terrícola. rr
 Sub *Bryum erythrocarpum* Schwaegr., Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Bryum torquescens Bruch & Schimp.

Molsa acrocàrpica. Terrícola. rr
 Tibidabo (Trèmols citat per CASAS *et al.* 1956).

Campylopus introflexus (Hedw.) Brid.

Molsa acrocàrpica, gespes altes i fil·lids amb un pèl hialí curt. Terrícola. rr
 Torrent d'en Fotjà.

Cratoneuron filicinum (Hedw.) Spruce

Molsa pleurocàrpica, ramificació pinnada regular. Hidròfila. r
 Torreneres i saltants d'aigua (ÀLVARO *et al.* 2000).

Crossidium squamiferum (Viv.) Jur.

Molsa acrocàrpica, fil·lids amb llarg pèl hialí. Terrícola. c
 Les Planes, La Rierada, viu sobre roques calcàries (CASAS *et al.* 1956). Talussos secs, exposats i més o menys inestables (ÀLVARO *et al.* 2000).

Cryphaea heteromalla (Hedw.) D. Mohr

Molsa cladocàrpica, amb branques rígides i esporòfits immersos. Epífita. c
 Font Grogà (CASAS *et al.* 1956). Tibidabo, Font Grogà (CASAS *et al.* 1992).
 Escorça d'arbres (ÀLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004). Sant Medir; Torrent d'en Fotjà (ESCOBEDO 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Sant Medir (ÀLVARO *et al.* 2006). Torrent de les Tres Serres; escorça d'*Ulmus minor* en Baixador de Vallvidrera.

Dialytrichia mucronata (Brid.) Broth.

Molsa acrocàrpica. Saxícola i a la base d'arbres, prop de l'aigua. rr
 Sub *Cinclidotus mucronatus* (Brid.) Moenk. et Loesk., Sant Medir (CASAS *et al.* 1956). Tibidabo, Sant Medir (CASAS *et al.* 1985).

Dicranella varia (Hedw.) Schimp.

Molsa acrocàrpica, de fil·lids molt estrets. Terrícola. c
 Marges de camí en llocs oberts (ÀLVARO *et al.* 2000).

Didymodon acutus (Brid.) K. Saito

Molsa acrocàrpica, gespes de color verd fosc, fil·lids erectes. Terrícola. r
 Sub *Barbula acuta* (Brid.) Brid., Les Planes (CASAS *et al.* 1956).

Didymodon fallax (Hedw.) R. H. Zander

Molsa acrocàrpica, fil·lids cargolats en estat sec. Terrícola. c

Sub *Barbula fallax* Hedw. Tibidabo, La Rabassada (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Talussos secs, exposats i més o menys inestables (ÁLVARO *et al.* 2000).

Didymodon luridus Hornsch.

Molsa acrocàrpica, fil·lidis imbricats. Terrícola. c

Sub *Barbula trifaria* (Hedw.) Mitt., La Floresta (CASAS *et al.* 1956).

Encalypta vulgaris Hedw.

Molsa acrocàrpica, esporòfits completament coberts per una gran caliptra. Terrícola. c

Tibidabo: rierol de Sant Joan (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Marges de camí a zones obertes (ÁLVARO *et al.* 2000). Molins de Rei, La Rierada (ÁLVARO 2001).

Entosthodon convexus (Spruce) Brugués

Molsa acrocàrpica, gespes baixes laxes i efimeres, esporòfit amb càpsula inclinada piriforme. Terrícola. rr

Torrent de les Tres Serres.

Entosthodon fascicularis (Hedw.) Müll. Hal.

Molsa acrocàrpica, gespes baixes laxes i efimeres, esporòfit amb càpsula erecta piriforme. Terrícola. r

Sub *Funaria fascicularis* (Hedw.) Schpr., Vallvidrera (Allorge citat per CASAS *et al.* 1956). Sant Medir.

Entosthodon muhlenbergii (Turner) Fife

Molsa acrocàrpica, gespes baixes laxes i efimeres, esporòfit amb càpsula piriforme. Terrícola. rrr

Sub *Funaria mediterranea* Lindb., Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Sub *Funaria dentata* Croome, Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Epipterygium tozeri (Grev.) Lindb.

Molsa acrocàrpica. Hidròfila. rr

Font Grogà, Torrent de Canyelles (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Eucladium verticillatum (With.) Bruch & Schimp.

Molsa acrocàrpica, freqüentment amb incrustacions de carbonat càlcic. Hidròfila. r

Tibidabo (CASAS *et al.* 1956). Torreneres i saltants d'aigua (ÁLVARO *et al.* 2000).

Eurhynchiastrum pulchellum (Hedw.) Ignatov & Huttunen

Molsa pleurocàrpica. Terrícola. r

Torrent de les Tres Serres.

Eurynchium speciosum (Brid.) Jur.

Molsa pleurocàrpica. Terrícola, saxícola. r

Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Fons de vall ombrívola (CARDONA 1980).

Fissidens bryoides Hedw.

Molsa amb fil·lidis dístics i amb marge diferenciat. Terrícola. r

Tibidabo (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Fissidens dubius P. Beauv.

Molsa amb fil·lidis dístics. Terrícola. r

Sub *Fissidens cristatus* Wils., Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Fissidens rivularis (Spruce) Schimp

Molsa amb fil·lidis dístics. Hidròfila. rr

Torrenteres i saltants d'aigua (ÀLVARO *et al.* 2000). Torrent de les Tres Serres.

Fissidens taxifolius Hedw.

Molsa amb fil·lidis dístics. Terrícola. cc

Tibidabo: Font Groga, Torrent de Canyelles, Rabassada (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Fons de vall ombrívola (CARDONA 1980). Sòls i talussos obacs de l'alzinar (ÀLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà i Sant Medir (ÀLVARO *et al.* 2006).

Fissidens viridulus (Sw. ex anon) Wahlenb.

Molsa amb fil·lidis dístics. Terrícola. c

A la base del tronc de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà (ÀLVARO *et al.* 2006).

Funaria hygrometrica Hedw.

Molsa acrocàrpica, forma gespes baixes laxes i efimeres. Terrícola. c

Sant Medir (CASAS *et al.* 1956). Marges de camí a zones obertes (ÀLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004).

Grimmia decipiens (Schultz) Lindb.

Molsa acrocàrpica, forma coixinets blanquinosos. Saxícola. r

Vallvidrera (CASAS *et al.* 1956, citat per Barnola).

Grimmia pulvinata (Hedw.) Sm.

Molsa acrocàrpica, forma coixinets blanquinosos. Saxícola. cc

Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956). Vista-rica, sobre roca (CARDONA 1980). Talussos secs, exposats i més o menys inestables, i roques i murs artificials molt exposats (ÀLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004). Murs artificials al Baixador de Vallvidrera.

Sub *Grimmia pulvinata* (Hedw.) Sm. var. *longipila* Schpr., Tibidabo i Sant Pere Màrtir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Grimmia trichophylla Grev.

Molsa acrocàrpica, forma coixinets. Saxícola. rr

Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Gymnostomum calcareum Nees & Hornsch.

Molsa acrocàrpica, forma gespes denses. Hidròfila. rr

La Rierada (CASAS *et al.* 1956).

Gymnostomum viridulum Brid.

Molsa acrocàrpica, gespes baixes poc aparents. Terrícola. c

Talussos i marges de camí a zones obertes prop Can Busquets.

Habrodon perpusillus (De Not.) Lindb.

Molsa pleurocàrpica, forma tapissos petits. Epífita. rr

Tibidabo, sobre el tronc dels arbres (CASAS *et al.* 1956).

Homalia lusitanica Schimp.

Molsa pleurocàrpica, forma catifes de color verd brillant molt aplanades. Terrícola, saxícola. r

Font Groga (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Vallvidrera (Allorge citat per CASAS *et al.* 1956). Tibidabo (Puiggarí i Allorge citats per CASAS *et al.* 1956). La

Rierada (CASAS *et al.* 1956). Fons de vall ombrívola (CARDONA 1980). Marges humits de les torrenteres (ÁLVARO *et al.* 2000). La Floresta, Tibidabo, Barranc de Sant Medir, La Rierada, Font Gropa (CASAS *et al.* 1992 i CASAS 2002). Sobre roques inclinades o verticals. Torrent de les Tres Serres.

Homalothecium sericeum (Hedw.) Schimp.

Molsa pleurocàrpica, de color verd daurat i amb branques corbades. Saxícola, terrícola. r

Sub *Camptothecium sericeum* (Hedw.) Kindb., Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). La Rabassada i Tibidabo (CASAS *et al.* 1956). Torrent de les Tres Serres.

Hypnum cupressiforme Hedw. var. **cupressiforme**

Molsa pleurocàrpica. Terrícola, saxícola, epífita. cc

Vista-rica; Carretera de l'Arrabassada poc abans de la cruïlla Tibidabo- Sant Cugat (CARDONA 1980). Sòls i talussos obacs de l'alzinar (ÁLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Hypnum cupressiforme var. **filiforme** Brid.

Molsa pleurocàrpica. Epífita. c

Tibidabo, sobre troncs d'alzines (CASAS *et al.* 1956). Escorça d'arbres (ÁLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà (ÁLVARO *et al.* 2006).

Kindbergia praelonga (Hedw.) Ochyra

Molsa pleurocàrpica, forma catifes laxes. Terrícola. c

Sub *Eurhynchium praelongum* (Hedw.) Hobk. var. *stokesii* (Turner) Dixon, Font Gropa (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956). Sòls i talussos obacs de l'alzinar (ÁLVARO *et al.* 2000).

Leptobarbula berica (De Not.) Schimp.

Molsa acrocàrpica, forma gespes baixes laxes. Terrícola. rrr

Talús prop de Can Busquets.

Leptodon smithii (Hedw.) F. Weber & D. Mohr

Molsa pleurocàrpica, amb branques circinades. Saxícola i part baixa dels arbres. r
Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Leucodon sciuroides (Hedw.) Schwägr.

Molsa pleurocàrpica, branques arquejades. Epífita. r

Tibidabo (CASAS *et al.* 1956). Torrent de les Tres Serres.

Microbryum davallianum (Sm.) R. H. Zander

Molsa acrocàrpica, forma gespes baixes poc aparents. Terrícola. r

Sub *Pottia davalliana* (Sm.) C. Jens., Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Microbryum starckeanum (Hedw.) R. H. Zander

Molsa acrocàrpica, forma gespes baixes poc aparents. Terrícola. c

Sub *Pottia starckeanum* (Hedw.) Müll., Vallvidrera (Puiggari citat per CASAS *et al.* 1956). Marges de camí a zones obertes (ÁLVARO *et al.* 2000). Talussos prop de Can Busquets.

Mnium seligeri (Jur. ex Lindb.) Limpr.

Molsa acrocàrpica, fi·lidis grans i transparents. Terrícola. r

Rierol de Vallvidrera, Tibidabo i Sant Medir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Neckera complanata (Hedw.) Huebener

Molsa pleurocàrpica, amb branques aplanades. Epífita. r

Font Grogà (CASAS *et al.* 1956). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Sant Medir (ÀLVARO *et al.* 2006). Sobre escorça de *Quercus ilex* en Can Busquets i al camí cap el Torrent de les Tres Serres.

Orthotrichum affine Schrad. ex Brid.

Molsa acrocàrpica, esporòfit amb càpsula emergent i amb solcs ben marcats. Epífita. c

Tibidabo (CASAS *et al.* 1956). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006).

Orthotrichum anomalum Hedw.

Molsa acrocàrpica, esporòfit amb càpsula exserta, caliptra pilosa. Saxícola. r

Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Orthotrichum diaphanum Schrad. ex Brid.

Molsa acrocàrpica, fil·lidis amb punta curta hialina. Epífita. c

Alzinar entre Vista-rica i Vil·la Joana (CARDONA 1980). Roques i murs artificials molt exposats, i escorça d'arbres (ÀLVARO *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006).

Orthotrichum lyellii Hook. & Taylor

Molsa acrocàrpica, amb gemmes filamentoses sobre els fil·lidis. Epífita. c

Escorça d'arbres (ÀLVARO *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006).

Orthotrichum striatum Hedw.

Molsa acrocàrpica, esporòfit amb càpsula immersa i caliptra pilosa. Epífita. r

Sobre escorça de *Quercus ilex*, Sant Medir (ÀLVARO *et al.* 2006).

Orthotrichum tenellum Bruch ex Brid.

Molsa acrocàrpica, sovint amb gemmes filiformes. Epífita. r

Tibidabo, sobre diverses espècies de *Quercus* (CASAS *et al.* 1956).

Oxyrrhynchium pumilum (Wilson) Loeske

Molsa pleurocàrpica. Terrícola, saxícola. rr

Sub *Rhynchostegiella pallidirostris* (Brid.) Loeske, Tibidabo i Sant Medir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Oxyrrhynchium speciosum (Brid.) Warnst.

Molsa pleurocàrpica. Terrícola, saxícola. r

Sub *Eurynchium speciosum* (Brid.) Jur. Fons de vall ombrívola (CARDONA 1980).

Marges humits de les torrenteres (ÀLVARO *et al.* 2000).

Philonotis marchica (Hedw.) Brid.

Molsa acrocàrpica, forma gespes baixes. Hidròfila. r

Torrenteres i saltants d'aigua (ÀLVARO *et al.* 2000).

- Physcomitrella patens** (Hedw.) Bruch & Schimp.
Molsa acrocàrpica, de vida efimera, sobre sòls temporalment inundats. Terrícola. rrr
Pantà de Vallvidrera, sobre fang (CASARES 1905).
- Plagiomnium affine** (Blandow ex Funck) T. J. Kop.
Molsa acrocàrpica, fil·lidis grans i transparents. Terrícola. c
Marges humits de les torrenteres (ÁLVARO *et al.* 2000). Torrent de les Tres Serres,
Baixador de Vallvidrera.
- Plagiomnium cuspidatum** (Hedw.) T. J. Kop.
Molsa acrocàrpica, fil·lidis grans i transparents. Terrícola. c
Marges humits del Torrent de les Tres Serres.
- Plagiomnium ellipticum** (Brid.) T. J. Kop.
Molsa acrocàrpica, fil·lidis grans i transparents. Terrícola. rrr
Base del tronc de *Quercus ilex*, Sant Medir (ÁLVARO *et al.* 2006).
- Plagiomnium undulatum** (Hedw.) T. J. Kop.
Molsa acrocàrpica, fil·lidis grans, transparents i ondulats transversalment. Terrícola. cc
Sub *Mnium undulatum* Hedw., Vallvidrera (CASAS *et al.* 1956, citat per Barnola).
Font Grogà (CASAS *et al.* 1956). Sub *Mnium undulatum* Hedw., fons de vall
ombrívola (CARDONA 1980). El Tibidabo, 500 m (GÓMEZ & FUERTES 1993, GÓMEZ
MENOR *et al.* 1999). Marges humits de les torrenteres (ÁLVARO *et al.* 2000).
Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004). Marges humits Torrent de les Tres
Serres, Baixador de Vallvidrera i Font Grogà.
- Plasteurhynchium meridionale** (Schimp.) M. Fleisch.
Molsa pleurocàrpica, forma petites catifes de color verd groguenc. Terrícola. rr
Sub *Eurhynchium meridionale* (Schimp.) De Not., Font Grogà i La Rabassada
(Casares citat per CASAS *et al.* 1956). La Rierada (CASAS *et al.* 1956).
- Pleurochaete squarrosa** (Brid.) Lindb.
Molsa acrocàrpica, forma extenses gespes, fil·lidis fortament replegats en estat
sec i oberts en estat humit. Terrícola. cc
Marges de camí a zones obertes (ÁLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola
(RASPALL *et al.* 2004). Voltants del Mirador d'Horta. (GERMAIN *et al.* 2008). Vista
Rica. Baixador de Vallvidrera. Les Planes.
- Pohlia melanodon** (Brid.) A. J. Shaw
Molsa acrocàrpica. Hidròfila. r
Sub *Pohlia delicatula* (Hedw.) Grout. (= *Webera carnea*), Vallvidrera (Casares
citat per CASAS *et al.* 1956). Torrenteres i saltants d'aigua (ÁLVARO *et al.* 2000).
- Polytrichastrum formosum** (Hedw.) G. L. Sm.
Molsa acrocàrpica, robusta amb fil·lidis rígids amb nombroses lamel·les. Terrícola. rr
Sub *Polytrichum formosum* Hedw., Tibidabo: Font Grogà (CASAS *et al.* 1956).
Tibidabo (BRUGUÉS *et al.* 1982).
- Pseudoscleropodium purum** (Hedw.) M. Fleisch.
Molsa pleurocàrpica, robusta, amb fil·lidis molt còncaus i imbricats. Terrícola, cc
Vallvidrera (CASAS *et al.* 1956). Sub *Scleropodium purum* (Hedw.) Limpr.,

marges de camí a zones obertes i sòls i talussos dins de l'alzinar (ÀLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004). Baixador de Vallvidrera.

Pterogonium gracile (Hedw.) Sm.

Molsa pleurocàrpica, branques secundàries erectes i amb ramificacions corbades vers un costat. Saxícola i a la base de troncs. r

Vallvidrera, Tibidabo i Sant Pere Màrtir (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Sub *Pterogonium ornithopodioides* (Huds.) Lindb., Vista-rica, sobre roca (CARDONA 1980).

Rhynchostegium confertum (Dicks.) Schimp.

Molsa pleurocàrpica. Saxícola, base de troncs. c

Escorça d'arbres (ÀLVARO *et al.* 2000). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà, Sant Medir i túnel de Vallvidrera (ÀLVARO *et al.* 2006).

Rhynchostegium megapolitanum (Blandow ex F. Weber & D. Mohr) Schimp.

Molsa pleurocàrpica, de color verd daurat. Terrícola. c

Sòls i talussos obacs de l'alzinar (ÀLVARO *et al.* 2000).

Rhynchostegium riparioides (Hedw.) Cardot

Molsa pleurocàrpica, forma tapissos de color verd fosc brillant a la llera de les torrenteres. Hidròfila. r

Torrenteres i saltants d'aigua (ÀLVARO *et al.* 2000). Torrent de les Tres Serres.

Schistidium apocarpum (Hedw.) Bruch & Schimp.

Molsa acrocàrpica, càpsula immersa entre els fil·lidis. Saxícola. r

Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Scleropodium touretii (Brid.) L. F. Koch

Molsa pleurocàrpica, amb ramificacions curtes i arquejades, fil·lidis còncaus. Terrícola. c

Sub *Scleropodium illecebrum* (Hedw.) Br. eur., Vallvidrera (Casares i Puiggarí citats per CASAS *et al.* 1956). Sant Medir (Puiggarí citat per CASAS *et al.* 1956). Vista-rica (CARDONA 1980). Talussos secs, exposats i més o menys inestables; roques i murs artificials exposats; sòls i talussos a l'interior de l'alzinar (ÀLVARO *et al.* 2000).

Scorpiurium circinatum (Bruch) M. Fleisch. & Loeske

Molsa pleurocàrpica, amb ramificacions arquejades en estat sec. Terrícola, saxícola. c

Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Sòls i talussos obacs de l'alzinar i marges humits de les torrenteres (ÀLVARO *et al.* 2000).

Syntrichia laevipila Brid.

Molsa acrocàrpica, propàguls en forma de diminutes fulletes. Epífita. r

Sub *Tortula laevipila* (Brid.) Schwaegr., Tibidabo, en el tronc dels arbres (CASAS *et al.* 1956). Sub *Tortula pagorum* (Milde) De Not., Tibidabo, en el tronc dels arbres (CASAS *et al.* 1956). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà (ÀLVARO *et al.* 2006).

Syntrichia papillosa (Wilson) Jur.

Molsa acrocàrpica, fil·lidis amb gemmes globoses. Epífita. c

Sub *Tortula papillosa* Wils. ex Spruce., Tibidabo, en el tronc dels arbres (CASAS

et al. 1956). Serra de Collserola (CASAS *et al.* 1989). Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fojà i túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006).

Thamnobryum alopecurum (Hedw.) Gangulee

Molsa pleurocàrpica, amb ramificacions en forma de petit arbret aplanat. Terrícola. rr Font Grogà i Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Fons de vall ombrívola (CARDONA 1980). Marges humits de les torrenteres (ÁLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004). Sobre roques inclinades o verticals. Torrent de les Tres Serres.

Tortella humilis (Hedw.) Jenn.

Molsa acrocàrpica, forma gespes baixes. Terrícola. r Sub *Tortella caespitosa* (Schwegr.) Limpr., Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956); Tibidabo (CASAS *et al.* 1956). Sobra teules.

Tortella tortuosa (Hedw.) Limpr.

Molsa acrocàrpica, forma gespes altes, fil·lidis cargolats en sec. Saxícola. ? Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Tortula inermis (Brid.) Mont.

Molsa acrocàrpica, forma gespes compactes. Terrícola. rr Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Tortula lanceola R. H. Zander

Molsa acrocàrpica, forma gespes baixes. Terrícola. r Sub *Pottia lanceolata* (Hedw.) C. Mull., Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956).

Tortula muralis Hedw.

Molsa acrocàrpica, forma gespes baixes, fil·lidis amb pèl hialí llarg. Saxícola. cc Font Grogà (CASAS *et al.* 1956). Roques i murs artificials molt exposats (ÁLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004).

Tortula subulata Hedw.

Molsa acrocàrpica, forma gespes altes. Terrícola. r Vallvidrera (Casares citat per CASAS *et al.* 1956).

Trichostomum brachydontium Bruch

Molsa acrocàrpica, forma gespes baixes de color verd groguenc. Terrícola. r Talussos prop de Can Busquets.

Weissia controversa Hedw.

Molsa acrocàrpica, forma gespes baixes, fil·lidis estrets, erectes en estat hidratat i replegats en sec. Terrícola. cc Tibidabo (Casares citat per CASAS *et al.* 1956). Sub *Weissia viridula* Brid., vinya abandonada en carretera de l'Arrabassada, tocant a l'Hotel Sant Jeroni; Vistarica (CARDONA 1980). Talussos secs, exposats i més o menys inestables (ÁLVARO *et al.* 2000). Obaga de Collserola (RASPALL *et al.* 2004). Sobre escorça de *Quercus ilex*, túnel de Vallvidrera (ÁLVARO *et al.* 2006). Voltants del Mirador d'Horta. (GERMAIN *et al.* 2008).

Weissia longifolia Mitt.

Molsa acrocàrpica, forma gespes baixes. Terrícola. r

Sub *Weissia crispa* (Hedw.) Mitt. = *Astomum crispum* (Hedw.) Hampe, Vallvidrera (CASAS *et al.* 1956).

Zygodon rupestris Schimp. ex Lorentz

Molsa acrocàrpica, amb gemmes fusiformes entre els fil·lids. Epífita. r

Sobre escorça de *Quercus ilex*, Torrent d'en Fotjà i Sant Medir (ÀLVARO *et al.* 2006).

Zygodon viridissimus (Dicks.) Brid.

Molsa acrocàrpica, amb gemmes més allargades que *Z. rupestris*. Epífita. rr

Vallvidrera (Barnola citat per CASAS *et al.* 1956). Sub *Zygodon viridissimus* (Dicks.)

Brid. f. *mediterranea* Mal., Tibidabo, sobre troncs d'arbres (CASAS *et al.* 1956).